МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему: **«ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0133
спеціальності 013 «Початкова освіта»
освітньо-професійної програми «Початкова освіта»
В. В. Дуплій

Керівник: доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, к. пед. н., доцент _____ О. О. Андрющенко

Рецензент: доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, к. пед. н., доцент_____ Л. М. Шульга

Запоріжжя
2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки та психології
Кафедра дошкільної та початкової освіти
Рівень вищої освіти магістерський
Спеціальність 013 «Початкова освіта»
Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
«____»_____2024 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Дуплій Валерії Володимирівни

1. Тема роботи: «Формування лексичної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови шляхом застосування мультимедійних технологій навчання»
керівник роботи Андрющенко О. О., кандидат педагогічних наук, доцент
затверджена наказом ЗНУ від «24» вересня 2024 року № 1447-с

2. Строк подання студентом роботи: 25 листопада 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: матеріали педагогічної практики, курсових робіт

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) проаналізувати стан проблеми формування лексичної компетентності учнів початкової школи в психолого-педагогічній науці та практиці; розкрити сутність ключових понять дослідження; з'ясувати особливості формування лексичної компетентності учнів початкових класів; розробити методичні рекомендації щодо формування лексичної компетентності здобувачів початкової освіти шляхом застосування мультимедійних засобів; експериментально перевірити ефективність запропонованих методів, форм та прийомів за допомогою педагогічного експерименту.

5. Перелік графічного матеріалу: 9 таблиць за результатами дослідження.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	Андрющенко О. О.	15.11.23 р.	15.11.23 р.
Розділ 1	Андрющенко О. О.	20.12.23 р.	20.12.23 р.
Розділ 2	Андрющенко О. О.	03.05.24 р.	03.05.24 р.
Висновки	Андрющенко О. О.	16.09.24 р.	16.09.24 р.
Додатки	Андрющенко О. О.	17.10.24 р.	17.10.24 р.

7. Дата видачі завдання: _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та систематизація матеріалу	жовтень	виконано
2	Написання вступу	листопад	виконано
3	Написання першого розділу	лютий	виконано
4	Написання другого розділу	травень	виконано
5	Написання висновків	вересень	виконано
6	Оформлення додатку	жовтень	виконано
7	Оформлення роботи, рецензування	листопад	виконано
8	Захист	грудень	

Студент _____ Дуплій В. В.

Керівник роботи _____ Андрющенко О. О.

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Трипольська Н. В.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 80 с., 9 таблиць, 67 джерел, 5 додатків.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання мультимедійних технологій для формування лексичної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови; розробити методичні рекомендації для їхнього ефективного впровадження в освітній процес.

Об’єкт дослідження: процес формування лексичної компетентності учнів молодших класів у процесі навчання англійської мови.

Предмет дослідження: методи та прийоми формування лексичної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови.

Методи дослідження: аналіз, синтез, порівняння, анкетування, педагогічні спостереження, тестування, опитування.

Теоретичне значення: уточнено зміст низки понять; проаналізовано особливості та виявлено специфіку формування лексичної компетентності у дітей молодшого шкільного віку; розроблено методичні рекомендації щодо формування лексичної компетентності; визначено вимоги, критерії та дана якісна характеристика рівнів лексичної компетентності в учнів початкової школи.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та апробації методів та прийомів формування лексичної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови шляхом застосування мультимедійних засобів, удосконалено форми і методи роботи педагогів в означеному напрямі.

Галузь використання: заклади освіти.

КОМПЕТЕНТНІСТЬ, ЛЕКСИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ, ЗДОБУВАЧІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ, МОВЛЕННЯ, ІНОЗЕМНІ МОВИ, АНГЛІЙСЬКА МОВА, ІКТ, МУЛЬТИМЕДІЯ, МУЛЬТИМЕДІЙНІ ЗАСОБИ

SUMMARY

Duplii V. V. Formation of primary school pupils' lexical competence in English lessons through the use of multimedia teaching technologies

The qualification work consists of an introduction, 2 sections, findings, a list of references (67 items, 12 of them in a foreign language), and 5 addenda on 8 pages.

The study deals with the problem of developing lexical competence in general and with the use of multimedia tools that should provide better motivation and faster results, taking into account the age characteristics of children at adjacent levels of education. The work analyzed the development of junior schoolchildren's lexical competence in English lessons and and offers methodological recommendations for the introduction of multimedia into the educational process.

The purpose of the study is to to theoretically substantiate and experimentally test the effectiveness of using multimedia tools for the development of primary school students' lexical competence in English language lessons; to develop methodological recommendations for their effective implementation in the educational process.

The research tasks:

1) to define the essence of the key concepts of the study;

2) to identify the features of lexical competence formation and the use of multimedia tools in the educational process of primary school;

3) to examine the current state of lexical competence development in primary school students during English lessons;

4) to determine the methodological recommendations for the formation of lexical competence in primary school pupils through the use of multimedia tools and experimentally verify their effectiveness.

Object of the research: the process of forming lexical competence in junior schoolchildren in the process of learning English.

Subject of the research: methods and techniques of forming primary school pupils' lexical competence in English language lessons.

The section 1 "Theoretical foundations of forming lexical competence in primary education learners during English lessons" reveals the basic concepts of the study, outlines the state of the problem in pedagogical theory and educational practice.

In the section 2 "Methodological recommendations on the problem of forming lexical competence of primary school pupils through the use of multimedia" highlights the theoretical substantiation and experimental verification of the effectiveness of using multimedia tools for the formation of primary school students' lexical competence in English language lessons and develops methodological recommendations for their effective implementation in the educational process.

The results of the study can be used by teachers, heads of general secondary education institutions, methodologists in the educational process, in the preparation of English lessons, as well as for the development of teaching aids. The results of the study can be used by teachers in the process of professional training of students of pedagogical specialities.

Keywords: competence, lexical competence, junior schoolchildren, speech, foreign languages, English, ICTs, multimedia, multimedia tools.

ЗМІСТ

Вступ……. 8
Розділ 1. Теоретичні основи формування лексичної компетентності здобувачів початкової освіти на уроках англійської мови…….. 11
1.1. Сутність поняття «лексична компетентність» у науковій літературі……..... 11
1.2. Особливості формування лексичної компетентності молодших школярів на уроках англійської мови……..... 18
1.3. Застосування мультимедійних засобів в освітньому процесі початкової школи під час вивчення англійської мови…… 24
Розділ 2. Дослідно-експериментальна робота з проблеми формування лексичної компетентності учнів початкової школи засобами мультимедіа…….. 29
2.1. Аналіз рівнів сформованості лексичної компетентності молодших школярів на уроках англійської мови……...…… 29
2.2. Методичні рекомендації щодо формування лексичної компетентності учнів початкової школи шляхом застосування мультимедійних засобів … 44
2.3. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи……. 52
Висновки…….. 62
Список використаних джерел……..... 67
Додатки……. 74

ВСТУП

У сучасному світі спостерігається поглиблення процесів глобалізації, що сприяє розширенню використання англійської мови та зростанню її популярності. Вона перетворюється не лише на засіб міжкультурної комунікації, але й на важливий інструмент, що відкриває численні можливості як у сучасності, так і в майбутньому. Важливо зазначити, що англійська мова вже глибоко інтегрована в українське суспільство, що, своєю чергою, стимулює необхідність кардинальних змін, зокрема у сфері педагогічної теорії та практики, а також у процесі здійснення освітньої діяльності загалом.

Одним з таких важливих кроків було впровадження довгострокової реформи освітньої галузі, яку було розпочато у 2018 році. Згідно з Концепцією Нової української школи, однією з ключових компетентностей є здатність спілкуватись іноземною мовою. Інакше кажучи, англійська мова, поряд з іншими мовами, повинна стати не лише об’єктом вивчення, але й незамінним інструментом комунікації [32].

Таким чином, можна зазначити, що ключовим аспектом сучасної високоякісної мовної освіти стає навчання, зосереджене на формуванні лексичної компетентності учнів, яка тісно пов’язана з комунікативними навичками. Ці навички включають здатність спілкуватися, уважно слухати й розуміти співрозмовника, співпрацювати, чітко й доступно висловлювати свою думку, відстоювати позицію, переконливо аргументувати свої погляди та виявляти толерантність до різних точок зору [42].

Відомо, що розвиток лексичних та комунікативних навичок привертає значну увагу багатьох вчених. Чимало вітчизняних і закордонних дослідників вивчали різні аспекти формування лексичної компетентності: психолого-педагогічні передумови мовленнєвої діяльності (Л. Виготський, П. Гальперін, Д. Ельконін, О. Леонтьєв та ін.); розвиток мовлення учнів початкової школи (В. Бадер, Л. Варзацька, М. Вашуленко та ін.); комунікативний підхід до

вивчення літературного читання (О. Біляєв, Т. Донченко, В. Мельничайко, М. Пентилюк, Л. Скуратівський та ін.).

У свою чергу, вчені Я. Кодлюк, І. Осадченко, О. Савченко, М. Стельмахович та ін. в своїх працях акцентують увагу на можливостях вирішення проблеми удосконалення комунікативної компетентності учнів початкової школи в процесі роботи з текстом на уроках української мови та літератури.

Сучасні технології та мультимедійні технології як інструменти формування лексичної компетентності стали предметом дослідження таких вчених, як П. Етмер, В. Заболотний, С. Леліані, О. Міщенко, Л. Маріані, С. Пейперт, С. Смоліна та ін.

Отже, актуальність проблеми та її недостатнє дослідження зумовили вибір теми кваліфікаційної роботи: «Формування лексичної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови шляхом застосування мультимедійних технологій навчання».

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання мультимедійних засобів для формування лексичної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови і розробити методичні рекомендації для їхнього ефективного впровадження в освітній процес.

Завдання дослідження:

1. Визначити суть основних понять дослідження.
2. Охарактеризувати особливості формування лексичної компетентності молодших школярів шляхом застосування мультимедійних засобів в освітньому процесі початкової школи.
3. Дослідити стан сформованості лексичної компетентності молодших школярів на уроках англійської мови.
4. Розробити методичні рекомендації щодо формування лексичної компетентності учнів початкової школи шляхом застосування мультимедійних засобів та експериментально перевірити їх ефективність.

Об’єкт дослідження: процес формування лексичної компетентності учнів початкових класів у процесі навчання англійської мови.

Предмет дослідження: методи та прийоми формування лексичної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови.

Для досягнення мети та завдань дослідження використано такі методи:

– теоретичні: аналіз філософської, соціологічної, психологічної, педагогічної літератури для визначення об’єкта, предмета, мети дослідження, формулювання його завдань; синтез, порівняння, класифікація, систематизація й узагальнення теоретичних та емпіричних даних для розроблення основних підходів до формування лексичної компетентності молодших школярів, теоретичної розробки методичних рекомендацій для формування лексичної компетентності молодших школярів у взаємодії з мультимедійними засобами;

– емпіричні: діагностичні (анкетування, бесіди, педагогічні спостереження, тестування, інтерв’ювання, констатувальний, формувальний і контрольний етапи експерименту) для визначення рівнів сформованості у молодших школярів лексичної компетентності, доведення доцільності запропонованих методичних рекомендацій щодо формування лексичної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови шляхом застосування мультимедійних засобів.

Теоретичне значення: уточнено зміст низки понять; проаналізовано особливості та виявлено специфіку формування лексичної компетентності у дітей молодшого шкільного віку; розроблено методичні рекомендації щодо формування лексичної компетентності; визначено вимоги, критерії та дана якісна характеристика рівнів лексичної компетентності в учнів початкової школи.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та апробації методів і прийомів формування лексичної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови шляхом застосування мультимедійних засобів, удосконалено форми і методи роботи педагогів в означеному напрямі.

Результати дослідження можуть бути використані вчителями, керівниками закладів загальної середньої освіти, методистами в освітньому процесі, під час підготовки уроків англійської мови.

Результати дослідження можуть застосовуватись викладачами в процесі професійної підготовки студентів педагогічних спеціальностей.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. Сутність поняття «лексична компетентність» у науковій літературі

Одним із пріоритетів сучасної освіти є вивчення англійської мови, тому що саме вона поступово стає основним інструментом міжкультурної взаємодії та міжнародної співпраці. В Україні значну увагу цьому приділено в рамках освітньої реформи Нової української школи (НУШ). Вона спрямована на створення новітнього освітнього середовища, де використовується компетентнісний підхід. Завдяки цьому в учнів формуються компетенції, необхідні для успішної діяльності в сучасному суспільстві [65].

Зупинімося докладніше на таких поняттях як «компетентність» та «компентенція», тому що вони є основними категоріями компетентнісного підходу. Учені, педагоги та методисти активно розкривають та використовують зазначені поняття у своїх дослідженнях, статтях та наукових роботах, оскільки вони є важливими для розуміння і розвитку сучасних освітніх підходів. Ці терміни знаходять своє місце у різноманітних наукових публікаціях, методичних матеріалах та навчальних програмах, адже вони сприяють глибшому аналізу й уточненню процесів навчання та виховання.

Не дивлячись на те, що саме ці поняття неодноразово ставали об’єктами обговорень та дискусій, не можливо виділити єдине визначення та зміст для цих слів.

Насамперед необхідно розглянути основні підходи до визначення поняття «компетенція», щоб ще більше розуміти концепцію реформи Нової української школи.

Компетенція – це сукупність конкретних навичок, знань чи поведінки, що сприяють підвищенню ефективності діяльності фахівця та є необхідними для виконання певного завдання чи ролі.

У діловому лексиконі компетентність означає здатність індивіда виконувати конкретне завдання, якому його навчили. Деякі люди можуть використовувати цей термін як синонім для позначення «професійної навички». Хоча компетенції і схожі на навички, вони не обмежуються лише ними. Навички – це вміння, які можна опанувати, тоді як компетенції є властивостями та якостями, що полегшують роботу спеціаліста [23].

Часто компетенції використовуються в процесі оцінки кандидатів під час співбесід або оцінювання, слугуючи орієнтирами для визначення їх професійних якостей. Вони є більш сфокусованими і можуть розглядатися як конкретний показник набутої компетентності [57].

Разом з тим компетенція – це складне поєднанням не тільки знань та навичок, але і якостей, які можуть привести до максимальних результатів та досягненню цілей. Серед таких якостей можна назвати повне усвідомлення своєї професійної діяльності, здатність до ефективного спілкування, навчички менеджменту, прагнення до саморозвитку, вміння швидко адаптуватися до змін, відповідальність і стійкість до стресових ситуацій [11].

Отже, компетенції – це складний комплекс знань, навичок, особистісних якостей, цінностей, прагнень та мотиваційних установок, які забезпечують ефективність і результативність професійної діяльності. Вони не обмежуються лише професійними навичками, а охоплюють також мотиваційні та ціннісні аспекти. Саме це дозволяє людині адаптуватися до умов роботи, підтримувати високу мотивацію і досягати поставлених цілей.

Розглянувши компетенції, варто перейти до компетентностей. Якщо звернутись до «Словника іншомовних слів», то знайдемо, що поняття «компетентність» походить від латинського слова competens (competentis), що в перекладі означає «належний» або «відповідний» [50].

Цей термін широко використовується у сучасній мові для позначення

особи, яка є досвідченою в певній галузі чи питанні [2].

Компетентність охоплює такі сторони, як проінформованість, обізнаність і авторитетність особи, що дозволяє їй мати повноваження, права та здатність у вирішенні конкретних завдань [43].

У контексті НУШ компетентність визначається як динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь та інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність. Однією з ключових компетентностей НУШ є спілкування іноземними мовами, що підкреслює важливість мовленнєвої діяльності та здатність до міжкультурного діалогу в умовах сучасного світу [32].

Компетентність – це набута здатність робити щось успішно або ефективно. Вона охоплює поєднання навичок, знань, поглядів і досвіду, які дають змогу людині ефективно виконувати певне завдання або роль. Компетентність може бути пов’язана з різними сферами, такими як професійний, академічний, соціальний чи особистісний розвиток [57].

В освітньому та професійному контекстах під компетентністю часто розуміють майстерність, з якою людина може застосовувати свої знання та навички для досягнення конкретних результатів. Вона включає в себе не лише технічні знання, а й здатність адаптуватися до мінливих ситуацій, вирішувати проблеми, ефективно спілкуватися та співпрацювати з іншими [56].

Як стверджує І. Зязюн, існує декілька видів компетентності, які зазвичай поділяють на основні категорії, залежно від сфери застосування та навичок, що включаються. Перша основна категорія – це когнітивні компетентності. До цього аспекту входять компетентності, що пов’язані з розумовими процесами, критичним та аналітичним мисленням, здатністю до аналізу, вирішення проблем, складних завдань, креативність [15].

Далі вчений виділяє поведінкові компетентності. Вони пов’язані з внутрішніми якостями особистості, які допомагають адаптуватися, розвиватися та підтримувати продуктивність. У цьому аспекті важливу роль відіграє

стресостійкість, відповідальність, орієнтація на результат, самодисципліна [15].

Мотиваційний аспект також є важливим видом компетенцій, особливо у професійному та особистісному розвитку. Мотиваційні складові відображають внутрішні стимули, що спонукають людину до досягнення цілей, наполегливої праці та самовдосконалення [15].

Нарешті, не менш важливий ціннісно-смисловий елемент компетентності, який включає систему внутрішніх цінностей, переконань, особистих смислів і життєвих орієнтирів, які мотивують людину та впливають на її поведінку і ставлення до професійної діяльності. Цей компонент є важливим, оскільки він визначає, наскільки людина усвідомлює важливість своєї роботи та наскільки вона готова вкладати зусилля для досягнення значущих цілей [15].

Підсумовуючи вищезазначене, можна стверджувати, що компетенція – це сукупність знань, навичок та якостей, необхідних для успішного виконання професійних завдань, тоді як компетентність – це рівень освоєння та ефективного застосування цих компетенцій на практиці. Таким чином, компетенції визначають, що саме потрібно знати і вміти, а компетентність показує, наскільки добре фахівець використовує ці знання та навички у реальних умовах.

Вивчення іноземної мови нерозривно пов’язане з формуванням різних видів мовленнєвої компетентності. Заглибившись у праці А. Богуш і Н. Гавриш, можна виділити, що мовленнєва компетентність складається з кількох компонентів: лексичного, фонетичного, діалогічного та комунікативного. Це свідчить про те, що до цієї компетентності належать навички, що стосуються основних видів мовленнєвої діяльності, зокрема слухання, говоріння, читання та письма [5].

Лексична компетентність є одним із ключових компонентів мовленнєвої компетентності, яка охоплює набір слів і їхнє правильне використання у різноманітних ситуаціях та передбачає знання синонімів, антонімів, сталих виразів і фразеологізмів, а також уміння добирати лексику відповідно до контексту. Для підтвердження можна звернутись до слів М. Вашуленка, який

казав, що найважливішим завданням педагогів, які працюють з учнями початкової школи, має стати ціль створити функціональною мовну та мовленнєву теорію, забезпечити усвідомлене використання учнями мовних і мовленнєвих понять, правил, норм у навчальних та життєвих ситуаціях спілкування [6].

У сучасній лінгводидактиці можна знайти ряд визначень понять «лексика» та «лексична компетентність» які, доповнюючи одне одного, акцентують увагу на окремих її характеристиках та розглядають з різних точок зору, що відображає складність і багатогранність цього феномена.

Лексика – це сукупність слів і виразів, які існують у певній мові, сфері або діалекті. Це той головний і необхідний матеріал, яким ми користуємося в своїй письмовій і усній мові [2].

Вона включає всі можливі слова, сталі вирази та словосполучення, які люди використовують для спілкування, передаючи свої думки, почуття та ідеї. Лексика утворює певну систему, словниковий запас, в якій слова можуть бути об’єднані за значенням, подібністю чи протилежністю, а також за тематичними групами, як-от синоніми, антоніми або слова з однієї тематики [44].

Якщо звернутись до підручників з методики навчання іноземних мов, то там лексична компетенція визначається як система знань і умінь, що дозволяє індивіду використовувати лексичні одиниці (слова та словосполучення) у різних мовленнєвих ситуаціях. Вона включає в себе здатність усвідомлювати та застосовувати значення слів у контексті, розуміти їх семантичні відтінки, а також адекватно відбирати лексичні одиниці відповідно до комунікативних цілей та стилістичних вимог. Ці навички будуть формуватись тільки через активну практику в мовленні, читанні та слуханні, а також через навчальні діяльності, спрямовані на розширення словникового запасу та здатності до використання цих знань в різних контекстах [4].

Словниковий запас – це сукупність слів, які людина знає і може використовувати у мовленні та письмі. Він охоплює як активний запас слів (які використовуються постійно і вільно вживаються у мовленні), так і пасивний

(слова, які розуміються, але рідше використовуються). Розмір і багатство словникового запасу є важливими показниками мовної компетентності, адже вони впливають на здатність точно й виразно висловлювати думки та розуміти різноманітні тексти [50].

Активний словниковий запас включає в себе ті слова, які учень постійно використовує в своєму щоденному мовленні та письмі. Це набір слів, з якими дитина вільно працює, активно застосовуючи їх у різних контекстах. До цього типу словникового запасу належать слова, які активно використовуються в спілкуванні або під час написання текстів, є частиною повсякденної мовної діяльності та учень точно розуміє значення цих слів і може швидко згадати й легко застосовує їх у конкретних ситуаціях [54].

Пасивний словниковий запас складається з слів, які ми розуміємо, але рідко або ніколи не використовує в мовленні та на письмі. Це ті слова, з якими людина знайома, але не вживає їх в активному спілкуванні. Вони можуть бути знайдені та зрозумілі в частині текстів, які людина читає або чує, але через різні причини (рідкість, складність, специфіку) не використовує в розмові чи письмі. Часто у пасивний словниковий запас можуть входити терміни з медичної або наукової сфери, наприклад, гіпотеза, антибіотики, термодинаміка, які людина може розуміти, але не використовує у щоденному спілкуванні [54].

Таким чином, активний і пасивний словниковий запас взаємопов’язані. Слова, які спочатку належать до пасивного запасу, можуть стати частиною активного, якщо учень почне регулярно використовувати їх у своєму мовленні. Наприклад, якщо дитина починає часто читати наукову літературу, певні терміни можуть перейти з пасивного запасу в активний.

Загалом, активний запас слів є важливим для ефективного спілкування, а пасивний запас допомагає людині розуміти тексти і контексти, збагачуючи її мовленнєвий досвід та лексичну компетентність.

С. Ніколаєва розглядає термін «лексична компетентність» як здатність людини адекватно виражати свої думки та сприймати висловлювання інших, що базується на складній і динамічній взаємодії знань, навичок і усвідомлення

лексичних елементів. Також автор стверджує, що постійна практика використання лексики є надважливим процесом для кращого засвоєння його значення у контексті [31].

Як відзначає зарубіжний науковець Л. Бахман, лексична компетентність включає знання словникового запасу, словотворчих та семантичних характеристик лексем, які є необхідними для ефективного використання мови в різних комунікативних ситуаціях. Відтак, лексична компетентність відображає здатність особи адекватно добирати слова, вирази та фразеологізми у відповідності до комунікативних завдань [58].

У дослідженнях О. Косович та М. Сокол лексична компетентність розглядається як уміння учня визначати контекстуальне значення слова, порівнювати його в різних мовах та усвідомлювати структуру слова. При цьому ця здатність базується на лексичних знаннях, навичках, уміннях, а також особистому та мовному досвіді індивіда [64].

Інший погляд на лексичну компетентність представляє М. Льюіс, який підкреслює значущість лексики як основи мовленнєвої комунікації. На його думку, лексична компетентність полягає в умінні володіти лексичними структурами, що забезпечує здатність формулювати та інтерпретувати значення, які передаються у мовленні [65].

Отже, поняття «лексична компетентність» у науковій літературі розглядається як невід'ємна складова мовленнєвої компетентності, що забезпечує ефективне використання лексичних одиниць у різних мовленнєвих ситуаціях. Вона охоплює знання про лексику, її системність, здатність розуміти значення слів у контексті та застосовувати їх відповідно до комунікативних цілей. Лексична компетентність формується через розвиток основних мовленнєвих видів діяльності (слухання, говоріння, читання та письма) і сприяє ефективній міжкультурній комунікації.

Таким чином, формування лексичної компетентності є важливим завданням у навчанні іноземної мови, особливо в контексті сучасних освітніх реформ, таких як Нова українська школа.

1.2. Особливості формування лексичної компетентності молодших школярів на уроках англійської мови

Вивчення іноземної мови у молодшому шкільному віці є важливим етапом у формуванні мовленнєвих умінь та навичок. У цьому віці діти засвоюють лексику через гру, постійну взаємодію та інтерактивні методи навчання, що відповідає їхнім пізнавальним потребам і допомагає легше запам’ятовувати нові слова. Лексична компетентність є однією з базових складових іншомовної комунікативної компетентності, яка дозволяє учням не лише сприймати чужі висловлювання, але й формулювати свої власні, використовуючи відповідний словниковий запас. Формування лексичної компетентності у молодших школярів вимагає врахування психологічних та вікових особливостей дітей, а також використання спеціальних методів, прийомів, технік та технологій, які сприяють кращому засвоєнню лексики.

Основною метою навчання іноземної мови в початковій школі є розвиток у дітей комунікативної компетентності. Це досягається завдяки поєднанню мовних знань, практичних мовленнєвих навичок та соціокультурного досвіду, який відповідає їхньому віковому рівню і можливостям [17].

Під час навчання іноземної мови в школі учні повинні засвоїти значення і форми слів, а також навчитися використовувати їх у різних мовленнєвих ситуаціях. Важливо, щоб вони мали навички як усної, так і письмової комунікації, а також могли сприймати текст на слух під час читання. При визначенні змісту лексичного навчання в межах іноземної мови слід враховувати всі фактори, що сприяють розвитку та вдосконаленню лексичних умінь.

Проаналізувавши вимоги до формування англомовної лексичної компетентності учнів початкових класів, прописані у освітній програмі з іноземних мов загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів 1-4 класів, можна виділити основні очікувані результати для школярів. Перш за все, учні мають вміти застосовувати вивчену лексику у мовленні під час

особистісного, публічного та освітнього спілкування. Для того, щоб учні вивчали не лише окремі слова, а й застосовували їх в майбутньому важливо використовувати різноманітні методи навчання, включаючи відео, фрагменти мультфільмів, фільмів, різноманітні освітні ігри, рольові завдання, пісні, діалоги, інтерактивні вправи тощо [17].

Крім того, після завершення четвертого класу учні мають вміти привітатись, називати об’єкти і людей, просити пробачення, дякувати, вітати з різними святами, прощатись, давати та виконувати прості накази та говорити про настрій й почуття. Протягом чотирьох років вчитель має пройти такі теми з учнями: я, моя сім’я і друзі; відпочинок та дозвілля; свята і традиції; школа; людина; природа; помешкання та меблі [17].

Варто пам’ятати, що у молодших школярів обмежений словниковий запас, і вони не завжди можуть зрозуміти нові слова. Тому навчання лексики має бути поетапним, починаючи з простих і знайомих слів. Також важливо, щоб лексика відповідала темам, які вивчаються. Особливу увагу треба приділяти тому, що розвивати потрібно не тільки усну лексичну компетентність, а й паралельно письмову [41].

У більшості випадків вивчення англійської мови здається складним процесом, який потребує багато часу, залученості та величезної мотивації, насправді ж це дуже корисний досвід, особливо для учнів, коли вони перебувають на етапі когнітивного та мовного розвитку. Діти цього віку зазвичай легко засвоюють нову мову, оскільки швидко адаптуються до нових правил і володіють певною відкритістю до інших культур. Не дивлячись на всі позитивні моменти вивчення англійської мови в ранньому віці, не варто забувати, що маленькі діти бувають чутливими до стресових ситуацій, які можуть негативно позначатися на їхній мотивації до навчання [48].

Для того щоб учні успішно засвоювали освітню програму, зокрема лексичний матеріал, вчителю необхідно не тільки слідувати навчальній програмі, застосовувати ефективні та сучасні методи і прийоми навчання, але й враховувати індивідуальні психологічні та вікові особливості учнів.

Молодший шкільний вік – це період, коли діти починають активно досліджувати світ навколо себе і формують свої перші соціальні зв’язки. У цей час відбувається інтенсивний розвиток комунікативних навичок, адже діти починають спілкуватися не лише з батьками, а й з однолітками, вчителями та іншими дорослими. Важливу роль у їхньому житті відіграє взаємодія з оточенням, оскільки діти прагнуть бути прийнятими в колективі та отримувати схвалення від інших. Вони вчаться розпізнавати емоції і потреби інших людей, формують уявлення про дружбу і співпрацю. На цьому етапі діти активно порівнюють свої вміння і досягнення з досягненнями однолітків, намагаючись знайти своє місце в соціумі.

Ефективність вивчення лексики на уроках іноземної мови залежить від того, наскільки учень здатний не лише використовувати нові слова окремо, але й успішно застосовувати їх у реальних комунікативних ситуаціях. Важливо, щоб учень успішно використовував свій активний, пасивний і потенційний словниковий запас у робочих умовах, враховуючи мету спілкування [22].

У процесі вивчення іноземної мови молодші школярі демонструють високу чутливість до нових слів і здатність до їх швидкого запам’ятовування завдяки наочності та асоціативності, що властива цьому віку. У своїх дослідженнях психологи (зокрема, Л. Виготський, Д. Ельконін) наголошують, що мислення молодших школярів конкретно-образне, і тому ефективне навчання новій лексиці має спиратися на яскраві візуальні матеріали, жестові підказки та ігрові завдання. Важливо забезпечити позитивний емоційний фон, оскільки він сприяє активнішому сприйняттю та запам’ятовуванню нових слів. Також слід враховувати здатність молодших школярів до відтворення імітаційних навичок, що сприяє засвоєнню фонетики слів [36].

Ускладнювати процес сприйняття навчального матеріалу молодших школярів може ще недостатньо розвинута довільна пам’ять. Кмітливість учнів допомагає їм вирішити цю проблему легшим шляхом, а саме – механічним заучуванням. Проте для них важливо навчитися використовувати методи логічного запам’ятовування. Тому у вчителя виникає ще одне головне

завдання –допомогти дітям розрізняти завдання, що стосуються розуміння матеріалу та ті, що потребують його запам’ятовування, а також поступово впроваджувати у їхню практику більш досконалі методи заучування [27].

Для успішного формування лексичної компетентності важливим є дотримання певних принципів навчання, серед яких виділяються принципи систематичності, доступності, наочності, повторення та комунікативної спрямованості. Застосування цих принципів дозволяє забезпечити поступове накопичення лексичних знань і навичок та їхнє практичне застосування [60].

Серед методів формування лексичної компетентності варто виділити метод ігрових технологій. Гра є природною формою діяльності для молодших школярів, тому використання ігрових методик підвищує інтерес до вивчення нових слів. Ігри, такі як «Memory», «Bingo», «Simon Says», сприяють закріпленню лексики у невимушеній атмосфері [31].

Часто вчителі звертаються до аудіовізуальних засобів навчання. Вони використовують картинки, відео та аудіоматеріали, що дозволяє дітям краще зрозуміти та засвоїти нові слова через асоціації. Мультимедійні засоби можуть включати мультфільми, пісні, інтерактивні програми, що робить процес навчання цікавим та ефективним.

Психологи зазначають, що діти краще запам’ятовують слова, які асоціюються з певними образами, кольорами або іншими сенсорними відчуттями. Наприклад, вивчаючи слово «apple», можна використовувати зображення яблука та додавати до нього запах або смак, що викликає асоціації, а також ситуативне моделювання, або role-playing, дозволяє учням опановувати лексику через практичне застосування в реальних або наближених до реальних ситуаціях. Для прикладу під час проходження теми «Food», учитель може організувати «магазин» і попросити учнів купувати та продавати продукти, використовуючи нову лексику, стверджувальні та питальні вирази [27].

Сучасні інтерактивні та цифрові інструменти також можуть бути корисними для формування лексичної компетентності молодших школярів. Застосування інтерактивних дошок, електронних додатків, таких як Quizlet,

Kahoot! дозволяє вивчати лексику у форматі гри, створювати власні словники та брати участь у командних завданнях. Такі засоби сприяють активній участі дітей у освітньому процесі, підтримують їхній інтерес до уроків англійської мови.

Крім того, завдання з використанням онлайн ресурсів, роблять навчання цікавим і захоплюючим, допомагаючи дітям краще розуміти особливості міжособистісної комунікації. Ці вправи можуть бути спрямовані на розвиток навичок невербальної комунікації, таких як міміка, жести, інтонація та мова тіла, що є специфічними для культури мови, яку вони вивчають. Такий підхід робить процес навчання більш інтерактивним, динамічним і культурно збагаченим [55].

Не можна не погодитись з роботами А. Алхазішвілі, Н. Симонової, в яких вони розкривають важливість ролі вчителя як основного ментора в створені мотивації під час формування лексичної компетентності в учнів початкової школи. Вчитель повинен створити доброзичливу атмосферу на уроці, стимулювати дітей до самостійного висловлювання, заохочувати їх до використання нових слів у мовленні, а також стежити за правильністю вживання лексичних одиниць. Педагог може застосовувати методи позитивного підкріплення, такі як формувальне оцінювання, невеликі нагороди (наклейки, сертифікати, додатковий час на виконання одного з завдань) або ігрові бали, щоб мотивувати учнів продовжувати розширювати свій словниковий запас [62].

Вивчення лексики на уроках іноземної мови є ефективним, коли учень не лише вміє використовувати нові слова окремо, а й здатний застосовувати їх у реальних ситуаціях під час спілкування. Важливо, щоб учень успішно використовував свій активний, пасивний і потенційний словниковий запас у різних умовах, враховуючи мету спілкування.

Отже, формування лексичної компетентності у молодших школярів є багатогранним процесом, що потребує комплексного підходу, врахування психологічних особливостей дітей та використання сучасних методик і технологій. Систематичне вивчення лексики на уроках англійської мови є

важливим кроком до досягнення високого рівня іншомовної комунікативної компетентності, що закладає основу для подальшого вивчення іноземної мови в старших класах.

1.3. Застосування мультимедійних засобів в освітньому процесі початкової школи під час вивчення англійської мови

Завдяки швидкому розвитку сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та постійному вдосконаленні можливостей, люди більше не витрачають багато часу для пошуку необхідної інформації. За допомогою електронної форми представлення інформації, люди можуть зберігати, шукати, поширювати, додавати, ділитись та створювати власні проєкти й ресурси, а все більше джерел інформації, підручників, книжок, статей доступно онлайн. Забезпечення віддаленого доступу до інформаційних ресурсів стало одним з головних завдань, особливо в науці, освіті та культурі.

Інформаційно-комунікаційні технології (комп'ютери, смартфони, інтернет та комунікаційні платформи) активно використовуються в різних сферах життя: освіті, медицині, бізнесі, науці та повсякденному житті, забезпечуючи швидкий доступ до інформації та ефективну комунікацію без затримок між людьми з різних частин світу, наприклад, під час відеоконференцій або через обмін повідомлень електронною поштою.

Сучасний етап розвитку освіти ставить перед педагогами нові виклики, пов'язані з інтеграцією сучасних проєктів у навчальний процес. Вже зараз освіта неможлива без використання інформаційно-комунікаційних технологій. Це поняття охоплює широкий спектр технологій, які використовуються для створення, зберігання, обробки і передачі інформації [12].

Інформаційно-комунікаційні технології – це набір технологій, що використовуються для обробки, зберігання, передачі та обміну інформацією за допомогою комп'ютерних та комунікаційних засобів. Інформаційно-

комунікаційна технологія включає в себе не лише технічні засоби (комп'ютери, програмне забезпечення, мережі), а й методи і процеси, що забезпечують доступ до інформації, її обробку та використання [51].

До ІКТ належать комп'ютери, мобільні пристрої, програмне забезпечення, Інтернет та різноманітні мультимедійні платформи. Використання ІКТ в освіті має величезний потенціал для поліпшення освітнього процесу, оскільки вони надають нові можливості для інтерактивного навчання, розвитку критичного мислення та підвищення мотивації учнів. Необхідно також зазначити, що саме інформаційно-комунікаційні технології стали важливим інструментом під час карантину та дистанційного навчання [12].

В умовах початкової школи ІКТ сприяють створенню інклюзивного середовища, яке дозволяє дітям з особливими освітніми потребами та унікальними уподобаннями отримувати доступ до навчального матеріалу. Вони надають можливість використовувати різні формати інформації – текст, звук, зображення та відео, що робить навчання більш різноманітним, цікавим та адаптованим до потреб учнів. У цьому контексті важливим є впровадження мультимедійних засобів у процес вивчення іноземних мов, зокрема англійської [51].

Мультимедійні засоби навчання – це технології, які використовують різні типи медіа для підтримки та покращення освітнього процесу. Вони включають комбінацію тексту, звуку, графіки, відео та анімації для представлення інформації, що допомагає учням засвоювати матеріал більш ефективно та різноманітно. Найпопулярнішими мультимедійними засобами є комп'ютерні програми, інтерактивні дошки, проектори, відео- та аудіоматеріали, а також електронні навчальні платформи [10].

Згідно з Британським словником, термін «мультимедіа» походить від латинських слів «multi» (багато) і «media» (носій, засіб, середовище, посередник) і описує технологію, яка дозволяє працювати з різноманітними типами інформації, такими як текст, графіка, музика, та відео. Вона дає змогу

створювати інтерактивні інтелектуальні продукти, серед яких можуть бути підручники, мультимедійні газети, журнали, книги тощо [59].

За даними Ю. Жук, мультимедійні системи пропонують користувачам різноманітні види інформації, що дають змогу створювати інтерактивний і багатофункціональний контент. Текст є одним із основних способів передачі інформації в мультимедійних системах. Він може бути представлений як простий текст або як частина більш складних документів, що містять інші мультимедійні елементи. Учителі можуть використовувати електронні книги у форматі ePub або PDF, онлайн статті, вебсайти, новинні платформи (наприклад, BBC) та текстові файли, серед таких документи Google, що зберігаються в хмарних сервісах і можуть включати мультимедійні елементи [30].

Наступним важливим видом подачі інформації є візуальні засоби. Візуальні мультимедійні засоби є одними з найбільш поширених у навчанні, оскільки вони допомагають учням наочно уявити та зрозуміти інформацію [24]. До таких засобів відносять таблиці, які дозволяють структурувати матеріал, швидко зібрати інформацію та порівняти різні елементи; графіки, що наочно демонструють співвідношення даних, тенденції та зміни у процесах або явищах; схеми, завдяки яким пояснюють зв’язки між елементами або етапами процесу; слайди презентації, які допомагають роз’яснити складні поняття або зробити матеріал більш цікавим; зображення, які часто використовують для візуального супроводження тексту та для передачі інформації за допомогою графічних засобів [38].

Не менш важливими засобом подачі інформації та засвоєння нового матеріалу є аудіо- та відеоматеріали. Аудіозасоби навчання сприяють розвитку слухових навичок і вимови, а також можуть створювати певну атмосферу для кращого сприйняття матеріалу. Наприклад, на уроках англійської мови часто використовують аудіозаписи, що містять лекції, інтерв’ю, пісні, або пояснення з різних тем, які слухач може прослухати в будь-який зручний час та подкасти – серії записаних аудіофайлів, за допомогою яких можна дізнаватися про різноманітні теми в зручному форматі. Ці засоби ефективно використовуються

для розвитку навичок слухового сприйняття та вимови, особливо в мовному навчанні. Вони дозволяють учням занурюватися у навчальний матеріал і розвивати мовленнєві навички через слух [28].

Відеоматеріали, в свою чергу, є потужними інструментами для зображення реальних прикладів або складних процесів. Найчастіше для навчання використовують фрагменти фільмів, різні анімації, навчальні та розважальні відео. Відеоматеріали дозволяють учням краще зрозуміти і засвоїти теоретичний матеріал завдяки візуалізації та динаміці зображення. Вони особливо ефективні для демонстрації практичних ситуацій та реальних прикладів застосування знань [30].

Зокрема, мультимедійні засоби в початковій школі все більше використовуються у навчанні іноземних мов, зокрема англійської. Вони не лише активізують пізнавальний інтерес учнів, а й сприяють розвитку їхніх комунікативних навичок, забезпечуючи різноманітні форми та методи навчання.

Застосування мультимедійних засобів у навчанні англійської мови в початковій школі має численні переваги як для учнів, так і для вчителів.

По-перше, для учнів мультимедійні технології роблять уроки більш цікавими та інтерактивними, що сприяє підвищенню їхньої мотивації до вивчення англійської мови. Залучення різних сенсорних каналів (зір, слух, дотик) дозволяє учням краще запам’ятовувати матеріал і зацікавлює їх у процесі навчання. Очевидно, що мультимедійні ресурси, такі як відео та інтерактивні вправи, створюють умови для практики мовлення та аудіювання в реальних ситуаціях. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, необхідних для ефективного спілкування. Учні можуть працювати з автентичними ресурсами, що допомагає їм краще зрозуміти культуру країни, мова якої вивчається [55].

По-друге, це полегшує роботу вчителів., тому що завдяки мультимедійним засобам вчителі можуть використовувати різноманітні форми роботи: групові та індивідуальні заняття, проєкти, рольові ігри. Це дозволяє

враховувати індивідуальні особливості учнів та їхні різні стилі навчання. Зараз в Інтернеті багато готових ресурсів та інтерактивних завдань, що допомагає скоротити час на підготовку до уроків. Мультимедійні засоби дозволяють отримати доступ до великої кількості навчальних матеріалів з усього світу, тому уроки сучасних вчителів наповнені цікавими та захопливими вправами [25].

Здебільшого залучення мультимедійних засобів в освітній процес має позитивні результати та вплив на учнів і вчителів. Проте також варто звернути уваги на низку викликів, які можуть вплинути на ефективність їх використання.

Одним із головних викликів є технічні проблеми. Не кожен освітній заклад має необхідне обладнання та інфраструктуру для ефективного використання мультимедійних ресурсів. Старі комп'ютери, нестабільний доступ до Інтернету та відсутність сучасного програмного забезпечення можуть суттєво обмежити можливості для проведення уроків з використанням мультимедійних засобів. Технічні збої, такі як проблеми з проектором або програмами для створення контенту, можуть перешкоджати ефективному навчанню та витрачати час учителів і учнів [21].

Іншим серйозним викликом є недостатня підготовка вчителів до роботи з мультимедійними технологіями. Навчання педагогів потребує часу та ресурсів, оскільки для успішного використання мультимедійних засобів вони повинні не лише володіти технічними навичками, але й уміти інтегрувати їх у навчальний процес. Багато вчителів не мають достатнього досвіду в розробці мультимедійних матеріалів, що може призвести до їхнього невмілого застосування та недостатньої ефективності [21].

Важливим викликом є також те, що розробка власних мультимедійних матеріалів потребує значних зусиль і часу, а вчителі часто стикаються з браком цього ресурсу через надмірну завантаженість іншими обов'язками. Створення інтерактивних вправ, підготовка відео та анімацій займають багато часу, що робить цей процес не таким привабливим для вчителів, особливо за умов обмежених ресурсів [10].

Не менш значущою є проблема недостатнього фінансування. Цей вагомий фактор впливає саме на впровадження мультимедійних технологій у освітній процес. Для придбання необхідного обладнання та програмного забезпечення потрібні значні кошти, що є проблемою для багатьох закладів загальної середньої освіти, особливо в умовах обмеженого бюджету.

Незважаючи на ці виклики, застосування мультимедійних засобів є необхідним кроком до модернізації освіти. З часом більшість з цих проблем можна вирішити завдяки фінансуванню, підвищенню кваліфікації педагогів та оновленню інфраструктури. Важливо, щоб мультимедійні ресурси не доповнювали традиційні методи навчання, а й ставали важливим інструментом для створення інноваційних і ефективних освітніх середовищ.

Таким чином, можна зробити висновок, що у процесі вивчення англійської мови в початковій школі лексична компетентність є важливою складовою загальної мовної підготовки учнів. Формування цієї компетентності потребує уваги до специфічних методик і засобів, які сприяють ефективному засвоєнню лексичного матеріалу. Враховуючи сучасні вимоги до освітнього процесу, застосування мультимедійних засобів є потужним інструментом, що забезпечує інтерактивність навчання та залучає різноманітні канали сприйняття інформації. Це створює умови для більш глибокого засвоєння лексики, розвитку навичок комунікації та підвищення мотивації учнів, а інтеграція мультимедійних ресурсів у процес формування лексичної компетентності молодших школярів дозволяє досягти високих результатів у вивченні іноземної мови.

РОЗДІЛ 2
ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІА

2.1. Аналіз рівнів сформованості лексичної компетентності молодших школярів на уроках англійської мови

Мовлення відіграє важливу роль у житті людини. Воно є головним засобом обміну інформацією в сім'ї, серед друзів і колег, сприяючи ефективній комунікації та відкриваючи можливості для самопізнання й розвитку. Усі ці процеси нерозривно пов'язані зі спілкуванням – здатністю ділитися думками, почуттями та знаннями. Завдяки цьому формуються соціальні зв'язки і розвиваються когнітивна сфера (пам'ять, увага, творчість, мислення) та емоційні аспекти (здатність розпізнавати, розуміти та контролювати власні почуття, здатність чітко і відкрито виражати свої емоції через мову тіла, міміку, інтонацію або слова, емпатія).

Соціальні зв'язки, які формуються протягом життя, неможливі без мови, а відповідно, і без уміння використовувати слова правильно й доречно. Лексична компетентність, тобто здатність правильно оперувати словниковим запасом, є тим ключем, який дає можливість учням не лише виражати себе, але й розуміти інших. У освітньому процесі ця компетентність стає особливо важливою, адже вона визначає, як саме учні будуть будувати свою мову, як впевнено, вільно і творчо зможуть застосовувати її в різних контекстах , що сприяє розвитку критичного мислення, покращенню комунікаційних навичок та дозволяє учням ефективно взаємодіяти з оточуючим середовищем.

Мовленнєва компетентність включає в себе не лише активний запас слів, а й розуміння їх відтінків, граматичних особливостей та варіантів використання. Чим ширше володіння мовними засобами (метафори,

порівняння, синоніми, граматичні конструкції тощо), тим вільніше людина орієнтується у будь-якій розмові, що в свою чергу сприяє її адаптації, успіху в навчанні та ефективній взаємодії в соціумі. Людина не зможе існувати, підтримувати соціальні зв'язки, спілкуватись, навчатись без комунікації, іншими словами без оволодіння мовленням.

Розвиток мовлення – дуже складний, багатоетапний процес, який починається з самого дитинства. З перших місяців свого життя дитина починає спілкуватись з батьками та навколишнім світом, видаючи перші звуки. Це і стає основою її комунікації з оточенням, навіть ще до того, як вона навчиться говорити усвідомлено. Плач, усмішка, лепетання – усе це форми зв'язку, які поступово наповнюються сенсом. Діти вчаться, наслідуючи дорослих, уважно слухаючи їхню мову та повторюючи звуки й інтонації [46].

Розкриттям цієї проблеми займалась численна кількість вітчизняних та зарубіжних дослідників, серед них фізіологи (М. Кольцов, Е. Мірам, І. Щелков, та ін.), психологи (Ю. Аркін, Б. Баєв, Л. Баттерінк, Л. Виготський, Д. Ельконін, Д. Ніколенко, К. Паллер та ін.), педагоги (А. Богуш, О. Іваненко, Т. Науменко, Х. Селеніус, Є. Тихеєва та ін.). Завдяки їх дослідженням та науковим працям, можна зробити висновки, що становлення і розвиток мовлення дітей раннього віку поділяється на два періоди : підготовчий (1 місяць – 1,5-2 роки) та період оформлення самостійного мовлення (1,5-3 роки).

Дослідниця Ю. Рібцун стверджує, що формування мовлення особливо пов'язане з набуттям фонетико-фонематичної компетентності. З раннього віку у дітей розвивається здатність розрізняти різні звуки та схожі за звучанням слова. До 2,5 років вони вже можуть диференціювати пароніми, або квазіомоніми, які містять звуки, що акустично або артикуляційно відрізняються (наприклад, різниця в звучанні [н] та [р] у словах «канат» – «карат», або [с] – [ш] у словах «миска» і «мишка») [48].

У віці трьох років діти починають розрізняти пароніми з артикуляційно близькими, але акустично далекими звуками, такими як [р] – [л] у словах «рід» та «лід», а також з акустично й артикуляційно близькими звуками, наприклад,

[и] – [і], [з] – [с] у словах «слива – злива», «коза – коса» [47].

Наведено таблицю розрізнення на слух приголосних (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Розрізнення на слух приголосних звуків

Сприймання на слух	**Послідовність становлення звуків у дитячому мовленні**
Шиплячі – свистячі	Сонорні – шумні
Тверді – м’які	Глухі – дзвінкі
Сонорні – шумні	Проривні – фрикативні
Глухі – дзвінкі	Тверді – м’які
Проривні – фрикативні	Шиплячі – свистячі

До чотирьох-п’яти років дитина вже добре диференціює всі звуки рідної мови не тільки на слух, але й у власній вимові. Після чотирьох років також починають формуватися первинні навички звукового аналізу, що надалі стає важливою основою для оволодіння писемним мовленням [48].

Формування лексичної компетентності у дітей є одним із основних компонентів мовленнєвого розвитку, що активно розвивається вже у дошкільному віці та закріплюється в початковій школі. На перших етапах діти опановують базовий словниковий запас, необхідний для простого спілкування, і поступово вчаться розрізняти значення слів, схожих за звучанням чи формою. Вже до 5-6 років дитина володіє основними навичками розуміння значення слів у контексті, а також починає осягати семантичні відтінки, властиві мовним одиницям [47].

На етапі здобуття початкової та середньої освіти розвиток лексичної компетентності набуває систематичного та інтенсивного характеру завдяки постійній роботі з вчителем, який сприяє розвитку словникового запасу учнів, застосовуючи різні методи та вправи. Діти розширюють словниковий запас, починають використовувати слова з різних тематичних сфер, знайомляться з поняттями, що належать до академічного та спеціального лексикону.

До 8-9 років діти починають усвідомлювати синонімічні ряди, розрізняти багатозначність слів, адекватно вживати слова в переносному значенні. Це не лише збагачує їхню лексику, а й дозволяє глибше розуміти тексти, розвивати уяву та емоційний інтелект. У цей період важливою є роль педагога, який допомагає створювати умови для активного використання нової лексики у мовленні. Наприклад, вчитель може активно застосовувати інтерактивні завдання, рольові ігри та мультимедійні засоби, що можуть допомогти та зробити процес засвоювання слів цікавим і природним способом [47].

У початковій школі діти знайомляться з виразами та словами, які пов’язані з культурою і побутом. Для розвитку лексичної компетентності це важливий етап, бо за допомогою цих тем вони починають краще розуміти різні тексти та ситуації, а також легше адаптуються до соціуму. Яскраві приклади на уроках, як-от обговорення улюблених свят чи традицій, допомагають дітям зрозуміти, що слова мають багато відтінків значень залежно від контексту. Вміння пояснювати значення слів, знаходити синоніми і антоніми, а також правильно використовувати слова в різних ситуаціях – це те, що свідчить про добре розвинену лексичну компетентність. А вона, в свою чергу, дуже важлива для успішного навчання й розвитку [17].

Таким чином, розвиток лексичної компетентності у школярів проходить поступово: від простих назв предметів та явищ у ранньому віці до складних мовних конструкцій і стилістичних відтінків на пізніших етапах навчання, а формування гарного словникового запасу забезпечує дітям не лише успіх у навчанні, а й ширші можливості для вираження думок, соціальної адаптації та особистісного розвитку.

Варто зазначити, що велика кількість дослідників розкривали, аналізували та вивчали формування лексичної компетентності та різні передумови мовленнєвої діяльності (Д. Ельконін, О. Леонтьєв та ін.) та розвиток мовлення учнів початкової школи (В. Бадер, Л. Варзацька, М. Вашуленко та ін.). Означені вчені ще раз підтверджують думку, що лексична компетентність виступає не просто елементом навчання мови, а й

важливим складником особистісного розвитку кожної дитини. За словами зарубіжної дослідниці Лорени Мінай Садіку, у молодшому шкільному віці, коли особливо активно формуються мовні навички, правильний підхід до розвитку лексичного запасу учнів стане основою для їхньої здатності вільно та впевнено спілкуватися, пізнавати нове та підтримувати соціальні зв'язки в майбутньому, тому для цього особливо треба приділяти увагу для вивчення всіх аспектів мови, без виключень: говоріння, письма, слухання та читання [67].

Лексична компетентність включає кілька важливих складових, серед яких можна виділити лексичну навичку, лексичні знання і лексичну усвідомленість. Однією з основних частин лексичної компетентності є лексична навичка, яка в свою чергу, ділиться на частини: рецептивну та репродуктивну [22].

Рецептивна лексична навичка відповідає за сприймання лексичних одиниць, таких як слова, фрази та речення, коли ми їх чуємо чи читаємо. Це здатність зрозуміти значення лексики в усному та писемному мовленні. Без цієї навички неможливо засвоїти нові слова та ефективно їх використовувати в розмові [22].

Репродуктивна лексична навичка, в свою чергу, стосується активного використання слів у спілкуванні, як усно, так і письмово. Також до репродукції відносять здатність правильно застосовувати лексичні одиниці для вираження своїх думок під час розмови чи написання текстів [22].

Лексичні знання – це, по суті, знання про значення слів, їх правильне використання та контексти, в яких вони можуть бути застосовані. Коли говоримо про лексичні знання, маємо на увазі не лише розуміння значення слова, але й уміння правильно вживати його залежно від ситуації, що склалася – вміння вибрати правильне слово, яке найкраще передає ваші думки в конкретному контексті, або знати різницю між словами, які схожі за значенням, але мають інше використання в окремих ситуаціях [2].

Важливим поняттям у лінгвістиці також залишається «лексична усвідомленість». У лексикографічних джерелах зазначено, що це здатність аналізувати і усвідомлювати, як і чому слова працюють у мові. Тобто це

передбачає, що учень буде розуміти як побудована мова на рівні лексики, чому одне слово краще підійде до певної фрази або ситуації, ніж інше. Якщо учень володіє цією навичкою, то це дозволить йому правильно використовувати слова, у різних ситуаціях для досягнення найбільш точного чи емоційного висловлювання [21].

Аналізуючи процес формування лексичної компетентності, варто також звернути увагу на методику її перевірки, яка є складним і багатогранним процесом. При перевірці та тестуванні лексичної компетентності дуже часто виникають певні ускладнення. Загалом ці виклики можна поділити на три основні типи. До першого типу можемо відносити проблеми, пов'язані з індивідуальними характеристиками учнів. Кожна дитина має свої особливості сприймання та засвоєння матеріалу, природні здібності, психологічні фактори (мотивація, інтерес, мовний бар'єр), що може впливати на її лексичний розвиток [39].

Труднощі, з якими часто зустрічаються вчителі, пов'язані зі складністю самої англійської лексико-граматичної системи. Іноземні мови, як правило, мають свою специфіку, яка не завжди співпадає з рідною мовою учнів: граматичні особливості, фонетика чи лексика, що потребує додаткових зусиль для їх засвоєння. Учні часто мають докласти багато зусиль, щоб вивчити чи зрозуміти слова, що мають декілька значень або вирази, які не мають прямого аналогу в рідній мові [39].

Не менш важливими є і умови, в яких відбувається навчання, а також самі методи, які використовуються для формування лексичної компетентності. Невідповідність методик, підходів чи технологій реальним потребам учнів, недостатньо ефективні вправи або перевантаження матеріалом також можуть стати на заваді успішному засвоєнню лексики [39].

Варто зазначити, що перший констатувальний етап дослідження було спрямовано на з'ясування та аналіз вихідного рівня мовленнєвого розвитку молодших школярів. Для дослідження було залучено 50 учнів Запорізької гімназії № 59, з яких 25 осіб складали контрольну групу, а 25 –

експериментальну.

Почався цей етап з аналізу розвитку комунікативних умінь, бо лексична компетентність у дітей початкової школи дійсно багато в чому залежить від того, наскільки багатий їхній словниковий запас і наскільки добре вони вміють користуватися граматикою. Якщо дитина знає багато слів, то їй легше висловлювати свої думки, почуття та ідеї, і вона може точніше підбирати слова для конкретної ситуації.

Наприклад, замість загального слова «food» дитина може використовувати більш точні слова або заміняти їх синонімами, наприклад «breakfast», «snack», або «dessert». Дитина, яка має добре сформований словниковий запас, зможе будувати цікавіші та виразніші речення, які будуть зрозумілі іншим, доповнювати свої розповіді захоплюючою додатковою інформацією та пояснювати все іншими словами, якщо щось забула [41].

Ще один важливий момент – граматика. Коли дитина вміє правильно використовувати часи дієслів, ставити питання або будувати заперечення, це значно покращує її здатність спілкуватися. Знання як висловлювати бажання, ставити запитання або описувати події в минулому допомагають дитині вільніше і змістовніше розмовляти з іншими. У результаті, словниковий запас і граматичні навички допомагають дітям більш впевнено спілкуватися, що важливо для їхнього соціального розвитку.

Детально ознайомившись та проаналізувавши орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи, для проведення дослідження було визначено три основні способи організації навчально-пізнавальної діяльності: усна (бесіда, розповідь учня), письмова (самостійні і контрольні роботи, перекази, диктанти, у тому числі окремі тестові, компетентнісні завдання тощо), а також практична (досліди, практичні робота, навчальні проєкти, спостереження) [36].

Усний метод передбачає перевірку здатності учнів використовувати лексику у процесі живого спілкування, що дає змогу оцінити їхнє уміння імпровізації, швидкості мовлення та правильності вживання слів у різних

контекстах. Практичний та письмовий методи, в свою чергу, оцінюють рівень володіння лексикою через формулювання письмових відповідей, що дозволяє оцінити граматичну точність та здатність до структурованого викладу думок за допомогою відповідних лексичних одиниць.

Розгляньмо для початку усний спосіб перевірки. До нього ми також можемо віднести опис ілюстрацій або подій, рольові та лексичні ігри на уроці. Це ті завдання, під час яких вчитель може усно оцінити та звернути увагу на те, які слова використовують учні, як вони будують речення, чи багато говорять, чи добре виражають думки, підбирають слова та як ефективно вони запам’ятовують та вивчають слова.

Для аналізу комунікативних умінь дітей при усній перевірці було використано кілька основних критеріїв, які допомагають оцінити якість їхніх висловлювань (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Критерії та показники аналізу комунікативних умінь при усній перевірці

Критерії	**Показники**
Багатство словникового запасу	Використання різноманітних слів; застосування нових слів, вивчених на уроках; доречне використання слів у відповідному контексті
Правильність побудови речень	Граматично правильне використання часів, форм дієслів; узгодження слів у роді, числі; правильний порядок слів у реченнях
Змістовність і чіткість висловлювань	Логічна послідовність фраз; чіткість думки; наявність завершеного висловлювання
Активність і обсяг мовлення	Бажання говорити; тривалість і розгорнутість висловлювань; самостійність у вираженні думок
Підбір слів відповідно до ситуації	Використання доречних слів для конкретної ситуації; вміння правильно обирати слова.

Продовження таблиці 2.2

Пам’ять і запам’ятовування слів	Запам’ятовування слів, вивчених на попередніх уроках; вміння застосовувати їх у власних висловлюваннях

До усного типу також можна віднести навички і вміння діалогічного мовлення. Під діалогічним мовленням розуміють процес мовленнєвої взаємодії двох або більше учасників спілкування. Воно включає в себе здатність дитини слухати співрозмовника, реагувати на його репліки, висловлювати власну думку, ставити запитання, підтримувати тему розмови та змінювати її при необхідності. Вчителі найчастіше використовують спостереження як метод оцінювання та аналізу мовленнєвої діяльності учнів. Вони звертають увагу на характер взаємодії, ініціативність дитини, її вміння вступати в діалог, підтримувати розмову та відповідати співрозмовнику [19].

Оцінка комунікативних умінь подана з урахуванням таких критеріїв (табл.2.3):

Таблиця 2.3

Критерії оцінки комунікативних умінь дітей

№	Критерії оцінки комунікативних умінь дітей	Оцінка в балах	Рівень комунікації
1	Дитина активно спілкується, вміє слухати й розуміти мовлення, будує спілкування з урахуванням ситуації, легко входить у контакт із однолітками й педагогом, ясно й послідовно висловлює свої думки, вміє користуватися формами мовленнєвого етикету	3	Високий
2	Дитина вміє слухати й розуміти мовлення, бере участь у спілкуванні частіше за ініціативою інших, вміє користуватися формами мовленнєвого етикету.	2	Середній

Продовження таблиці 2.3

3	Дитина малоактивна в спілкуванні з однолітками й педагогом, неуважна, рідко користується формами мовного етикету, не вміє послідовно викладати свої думки, точно передавати їх зміст	1	Низький

За твердженнями відомого українського психолога, І. Синиці, уміння самостійно створювати зв'язні висловлювання не може бути сформоване в учнів без наслідування готових зразків. Тому для вивчення рівня зв'язного монологічного мовлення часто використовують традиційний метод «Переказу тексту». Існують певні вимоги для того, щоб аналіз вийшов якомога точним [49].

Насамперед, прочитаний чи прослуханий текст не має бути вивчений напам'ять, іншими словами у переказі має звучати живе мовлення самого школяра. Проте під час переказування тексту учень повинен використовувати лексику, виражальні засоби, синтаксичні конструкції, запозичені з оригіналу. Таким чином, важливо враховувати не лише точність відтворення змісту, а й здатність учнів розуміти прочитане, адекватно вибудовувати логічні зв'язки між частинами тексту, правильно використовувати граматичні структури та лексичні одиниці, а також виявляти рівень емоційної насиченості мовлення [7].

Процес переказу тексту оцінюється за кількома критеріями, серед яких важливими є точність передавання змісту, здатність учня інтерпретувати прочитане, коректне застосування граматичних конструкцій та лексичних одиниць, а також виразність мовлення. У зв'язку з цим, кожен показник оцінюється окремо, що дозволяє більш детально визначити рівень володіння мовленням учнів. Найвища оцінка за відтворення тексту становить 12 балів.

0 балів – неправильне відтворення, порушення структури тексту, бідність лексики, численні невиправдані паузи, необхідність у підказках.

1 бал – незначні відхилення від тексту, відсутність порушень логіки, відсутність граматичних помилок, переважання простих речень, відсутність

тривалих пауз, невелика кількість підказок.

2 бали – правильне відтворення, послідовне і точне побудова переказу, використання авторських слів і своїх точних виразів, наявність різних типів речень, відсутність граматичних помилок, повна відсутність невиправданих пауз, самостійне переказування.

Таким чином, найвища оцінка 12 балів означає, що учень має високий рівень сформованості монологічного мовлення; 6 балів – середній рівень; менше 6 балів – низький рівень.

Для оцінки вміння учнів формулювати зв'язні висловлювання вчителі часто застосовують запропонований психологом С. Максименко тест «Володіння зв'язним мовленням».

При виконанні цього завдання учні повинні скласти опис, написати есе або дати відповідь на поставлені питання, використовуючи наданий вчителем малюнок як основу для своєї відповіді. Під час складання описів вони орієнтуються на деталі зображення, але мають можливість проявити креативність та творчий підхід, формулюючи власні ідеї і додаючи нові елементи до представленого матеріалу.

Безумовно, слід підбирати зображення, враховуючи вікові особливості учнів. Важливо, щоб малюнок викликав інтерес та заохочував до творчого підходу, сприяючи розвитку мовленнєвих навичок і уяви учнів [1].

Для аналізу зв'язного мовлення учням обох груп було запропоновано уважно розглянути серію ілюстрацій, де показано хронологічну послідовність подій, і на основі побаченого скласти детальний опис кожної з ситуацій, демонструючи здатність логічно та послідовно будувати зв'язні висловлювання. Після цього учням треба було зробите творче завдання, а саме, використовуючи відповідну лексику граматичні структури, скласти невелике оповідання (додаток А).

Аналізуючи рівень сформованості діалогічного мовлення у початковій школі, вчителі іноземних мов мають зробити це в кінці навчального року в 1 класі, а в 2-4 класах – навпаки, на початку навчального року. Педагог має

перевірити, наскільки добре учень вміє складати діалог з обраної теми, використовуючи вивчену лексику, дотримуючись правил спілкування, мовленнєвого етикету та норм літературної мови [3].

Обсяг діалогу орієнтовно визначається так (табл.2.4):

Таблиця 2.4

Орієнтовний обсяг діалогу

Клас	Кількість реплік на кожного учасника діалогу (без урахування етикетних формул початку та кінця розмови)
1	2 – 3
2	3 – 4
3	4 – 5
4	5 – 6

Для контролю було взято діалог, у якому учень взаємодіє з партнером або вчителем, виконуючи певні інструкції. Саме це завдання дозволило оцінити не лише правильність мовлення, а й здатність учня адаптувати свою мову до контексту та ефективно взаємодіяти з партнером.

Крім того, це сприяло точнішому виявленню рівня лексичної та граматичної компетентності учня, а також оцінки його впевненості у використанні мови. Оцінювання уміння вести діалог оцінюється за такими критеріями (табл.2.5):

Таблиця 2.5

Критерії оцінювання навички вести діалог

Клас	Рівень	Бали	Характеристика зв’язних висловлювань
1-4	Початковий	1-3	Учень будує лише окремі речення або переказує окремі фрагменти змісту, що не утворюють зв’язного тексту; припускається 9–11 помилок (орфографічних, пунктуаційних, у будові речень і вживанні слів).

Продовження таблиці 2.5

1-4	Середній	4-6	Школяр будує текст, який відзначається певною зв’язністю, але збіднений змістом; у роботі наявні відхилення від авторського тексту (переказ) або від теми (твір); неповно розкрито головну думку, є недоліки в структурі тексту (відхилення від плану, відсутні зачин або кінцівка); допущено 6–8 помилок (орфографічних, пунктуаційних, у будові речень, у зв’язках між ними або вживанні слів).
1-4	Достатній	7-9	Учень досить вправно будує текст, розкриває його головну думку і загальний зміст; у тексті наявні всі складові частини, але допущено 3–5 помилок (орфографічних, пунктуаційних, у будові речень і вживанні слів).
1-4	Високий	10-12	Учень вправно будує текст, зміст якого відповідає темі, заголовку; у тексті розкрито головну думку. Твір написано за планом, складові частини тексту виділено абзацами; будова речень граматично правильна, між реченнями є логічні зв’язки; слова дібрано залежно від мети висловлювання; допущено 1–2 помилки у побудові речень або вживанні слів; немає орфографічних і пунктуаційних помилок на вивчені правила.

Провівши спостереження в експериментальній та контрольній групах, ми маємо такі показники: середній бал з навичок вести діалог становив 3,5 у експериментальних класах та 4,1 – контрольних класів.

Рівень сформованості комунікативних умінь залежить від багатства

словникового запасу молодшого школяра, але також і від здатності використовувати всю лексику на практиці. Для цього вчителі можуть використовувати письмовий тип перевірки та аналізу рівня сформованості лексичної компетентності учнів під час вивчення іноземної мови [35].

Одним із способів письмового тестування для аналізу є заповнення пропусків у тексті, запропонований американським дослідником у галузі мовознавства, Л. Бахманом. Учням надається уривок з художнього твору з пропусками, які вони повинні заповнити, використовуючи вивчену лексику. Вчитель може змінювати формат завдання, базуючись на віці та рівні класу: вибір правильної відповіді з кількох варіантів або самостійне написання слова. Наприклад: « I went to _____ (shop/school) this morning and bought _____ (apples/pencils)» [58].

Одними із самих популярних письмових завдань залишаються складання речень з запропонованими словами або фразами: «The sun rose, beautifully, in the morning» – скласти речення, та переписування з виправленням помилок. Наприклад: «I am in the shops and bought a new books.» [58].

За допомогою мультимедійних засобів вчителі можуть дуже швидко розробити письмове тестування для аналізу рівнів сформованості лексичної компетентності. Прикладом є онлайн тестування для визначення рівня англійської мови [33].

За допомогою цього тестування було перевірено рівень сформованості англійської мови в учнів початкової школи. За результатами цього тестування було точно визначено, що учні молодших класів в обох групах мають ще несформований початковий рівень англійської мови, який називається «Beginner», тобто учні набрали менше 50% правильних відповідей (додаток Б).

Вже існує багато готових та перевірених матеріалів, які вчителі можуть застосовувати у своїй роботі та саме за допомогою таких ресурсів педагоги можуть перевіряти та аналізувати рівні сформованості мовленнєвої компетентності. Щоб перевірити рівень активного та пасивного словникового запасу, ефективним є використання завдання з вибором слова, ілюстрації та

наочністю. У ході дослідження було використано завдання, де треба з'єднати слово з зображенням, вибрати слово по малюнку, вибрати логічну відповідь по контексту або виконати інструкції, які прописані в завданні (додаток В).

Аналіз результатів довів, що учні обох груп мають несформовані словникові запаси. З експериментальної групи тільки 3 учня змогли набрати 5 балів з 12. У контрольній 4 учні набрали 5 балів, а 1 учень набрав 7. Тобто рівень більшості учнів – низький.

Тестування у Google Forms на визначення рівня сформованості граматичних одиниць є сучасним та ефективним способом для аналізу та перевірки лексичної компетентності. Проте на цьому ресурсі вчителі мають самостійно створювати питання та позначати правильні відповіді. Серед основних переваг виділяють відсутність обмежень у часі, тобто вчитель може давати такі завдання на самостійне опрацювання вдома або на уроці [20].

Розробивши завдання у Google Forms, учням було надано завдання на самостійне опрацювання в кінці уроку [34]. Всього в тесті було 7 питань, які оцінюються максимум в 7 балів (додаток Г).

Оцінювання проводилось за такими критеріями: низький рівень має 0–3 правильні відповіді, тобто більшість відповідей є неправильними або неповними, учні не здатні вибрати правильну лексичну одиницю чи граматичну форму; середній рівень – 4-5 правильних відповідей свідчить, що учні мають базові знання лексики і здатні використовувати слова в простих контекстах, проте спостерігаються помилки в граматичній побудові або виборі лексичних одиниць; високий рівень – 6-7 правильних відповідей, з мінімальними або відсутніми помилками, учні ефективно використовують лексичний запас відповідно до контексту, мають добре розвинену лексичну компетентність, можуть використовувати різноманітну лексику в різних ситуаціях, речення граматично правильні, є варіативність лексики. У експериментальній групі середній показник правильних відповідей становив 3,5, а у контрольній групі – 4. Можна зробити висновок, що таке завдання було легшим для школярів, вони показали середній рівень, що вказує на наявність початкових

базових знань лексики та граматики, здатність визначати правильну відповідь, проте існують помилки, над якими ще слід працювати.

Таким чином, після аналізу видів завдань, критеріїв та труднощів, при оцінюванні сформованості лексичної компетентності учнів початкової школи було виділено та застосовано вправи, тестування та спостереження за учнями, що показали середній рівень в обох групах – експериментальній та контрольній. У ході аналізу було виявлено, що в основному учні володіють простою лексикою, але відчувають труднощі у використанні слів у контексті, відзначається відсутність активної роботи з синонімами, антонімами та багатозначними словами. Однак базові мовні навички, зокрема рецептивні лексичні навички, були на достатньому рівні, але активне використання лексики в усному та письмовому мовленні залишається обмеженим.

2.2. Методичні рекомендації щодо формування лексичної компетентності учнів початкової школи шляхом застосування мультимедійних засобів

У сучасному освітньому процесі особливу увагу слід приділяти саме формуванню лексики, словниковому запасу та комунікативним навичкам учнів, оскільки вони є основою для ефективного засвоєння іноземної мови та розвитку мовленнєвих навичок. Особливо це стосується учнів початкової школи, для яких цей етап навчання є вирішальним для подальшого розвитку мовленнєвих здібностей.

На сьогоднішній день одним із важливих чинників, який значно впливає на якість навчання та мотивації учнів, є використання мультимедійних засобів. Вони дозволяють не лише зробити уроки більш цікавими, пізнавальними та мотивуючими, а й активно включити учнів у процес навчання, забезпечуючи різноманітність навчальних ситуацій, інтерактивність та можливість краще та глибше практикувати вивчений матеріал, у тому числі й лексичні одиниці.

Однак, незважаючи на широкий спектр можливостей, які відкриває застосування мультимедійних засобів, важливо, щоб ці інструменти були дійсно ефективними. Для цього освітній процес має бути організований належним чином, а мультимедійні засоби – інтегровані в уроки так, щоб вони сприяли не лише засвоєнню лексики, а й розвитку когнітивних та мовленнєвих навичок учнів.

Методичні рекомендації як науково обґрунтовані та практично орієнтовані поради, інструкції чи техніки забезпечують сприятливі умови для ефективного навчання та розвитку учнів. Вони створюються для надання допомоги педагогу, педагогічному колективу у виробленні рішень, заснованих на досягненнях науки і передового практичного досвіду, і їх практичному втіленні [53].

Звернувшись до «Словника іншомовних слів», бачимо, що визначення поняття рекомендації тлумачиться як пропозиції, поради або вказівки, спрямовані на досягнення певної мети чи вирішення конкретного завдання [59].

З огляду на це, «методичні рекомендації» можна розглядати, як:

– специфічний термін, який передбачає інструктивно-методичні матеріали, що пропонують педагогам способи, прийоми і методи для досягнення певних навчальних цілей [50]; фактори, які впливають на розвиток педагогічної системи та ефективності педагогічного процесу [63];

– результат відбору та успішної організації методів, прийомів і форм навчання для досягнення певної мети [18];

– інструменти конструювання освітнього процесу, що забезпечують його ефективність [25];

– зовнішні обставини та фактори ефективного впливу на педагогічний процес, які конструює викладач для покращення цього процесу [26].

Загальною рисою для всіх цих визначень є тлумачення методичних рекомендацій як засобу організації та оптимізації навчального процесу, що спрямований на підвищення ефективності педагогічної діяльності, розвитку

навчальних систем та досягнення освітніх цілей.

Мультимедійні засоби відіграють важливу роль у процесі оптимізації роботи цієї системи. Прикладом слугує твердження М. Пентилюк, що основою сучасного уроку є робота над розвитком лексичної компетентності учнів, тобто педагоги мають постійно використовувати різноманітні навчальні засоби, зокрема аудіовізуальні, що дозволяють застосовувати звук і зображення в освітньому процесі, створюючи ситуації та діалоги, які є максимально наближеними до реального життя. Все це позитивно впливає на оволодіння мовою як засобом комунікації і розвитку мовної особистості [37].

У сучасних педагогічних дослідженнях також приділяється значна увага використанню мультимедійних засобів у освітньому процесі. Проблему використання мультимедійних засобів як сучасного інструменту, психологічні, педагогічні та технічні аспекти мультимедійних технологій розглядають у своїх працях Р. Гуревич, М. Жалдак, В. Коваленко, В. Кузьменко, В. Назаренко, О. Пушкар, М. Синиця, О. Чупріна, та ін.

В умовах НУШ вчителі все більше приділяють увагу інтеграції новітніх технологій у навчання, особливо в початковій школі, тому що діти молодшого шкільного віку ще дуже залежні від ігрових видів діяльності та їм важко переключитись одразу на інші форми навчання, вони часто втрачають увагу та не можуть довго зосереджуватись на одному завдані.

Для вирішення цих проблем рекомендоване використання мультимедійних засобів в освітньому процесі початкової школи, як важливого інструменту, який допомагає зробити навчання більш інтерактивним, захоплюючим та ефективним. У цьому контексті формування лексичної компетентності учнів набуває нового виміру, адже навчання мови неможливе без активного застосування нових слів, виразів та фраз у практичних ситуаціях. Саме мультимедійні засоби можуть допомогти дітям на цьому етапі навчання краще засвоювати лексику, розвивати мовленнєві навички та розширювати мовні можливості [29].

Водночас успішна реалізація мультимедійного підходу значною мірою

залежить від рівня підготовки вчителя. Він має вміти використовувати новітні технології, прив’язувати їх до певної теми та заохочувати учнів до роботи.

Варто зазначити, що підготовка педагогів до впровадження інноваційних технологій в освітній процес, включають кілька ключових етапів. Першочерговим етапом підготовки вчителя є оволодіння інформаційно-комунікаційними технологіями. Педагоги повинні мати навички роботи з різноманітними мультимедійними ресурсами, такими як інтерактивні дошки, мобільні додатки, платформи для створення навчальних ігор (Kahoot, Baamboozle, LearningApp, Quizlet, Wordwall) і програми для редагування та створення власного контенту, презентацій, проєктів (Canva, PowerPoint, Prezi, Impress, VideoScribe). З цією метою доцільно впроваджувати тренінги, семінари та програми професійного розвитку для освітян, які будуть орієнтовані на практичне використання ІКТ у освітньому процесі [10].

Наступними важливими аспектами є вміння вчителя інтегрувати мультимедійні засоби в освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, а також розуміння, що мультимедійні засоби є не заміною традиційних методів, а їхнім доповненням. Педагог має додавати до навчання такі інтерактивні вправи, мультимедійні презентації та відеоматеріали, які є адаптованими до рівня та віку учнів. Вони мають не лише знайомити дітей із новою лексикою, але й сприяти її активному використанню у реальних ситуаціях [10].

Крім того, важливим завданням залишається не лише засвоєння нових знань та навичок, але й створення позитивного емоційного фону, що сприятиме зацікавленості учнів, зниженню їхнього рівня стресу та формуванню емоційної готовності до навчання. Тому наступною рекомендацією щодо формування лексичної компетентності за допомогою мультимедійних засобів є візуалізація навчального матеріалу. Сучасні мультимедійні інструменти, такі як інтерактивні дошки, презентації, анімації та відео, дають можливість наочно продемонструвати нові слова у різних контекстах. Для дітей на початковому етапі навчання візуальне сприймання є особливо важливим, адже завдяки

інтерактивним вправам, іграм, презентаціям, ілюстраціям та відеоматеріалам вони можуть легко асоціювати нові лексичні одиниці з реальними предметами або ситуаціями. Наприклад, якщо вчитель на уроці з теми «Animals» показує дітям відео, де тварини виконують різні дії, а після цього пропонує дітям обговорити, хто і що робить, це не тільки дозволяє дітям побачити цих тварин, а й допомагає активно використовувати нову лексику в контексті. Такі уроки дозволяють дітям краще засвоювати слова через асоціації, що значно покращує їхнє розуміння і використання мови [13].

Для забезпечення ефективного засвоєння лексики, створюючи позитивну атмосферу та заохочуючи учнів до навчання, важливо акцентувати увагу на використанні мультимедійних ресурсів, таких як відео, аудіозаписи інтерактивні додатки, які допомагають дітям краще засвоювати нову лексику через візуальне та слухове сприйняття. Як вже зазначалось раніше, учні молодшого шкільного віку здатні дуже швидко поглинати та повторювати лексичні одиниці, які часто чують в своєму середовищі, тому важливо, щоб мультимедійні засоби використовувались системно в освітньому процесі, а не лише на окремих етапах, щоб школярі змогли запам’ятати та почати використовувати їх на практиці. Це також дає змогу закріплювати та поглиблювати знання лексики в різних контекстах. Мультимедійні засоби повинні створювати умови для активного використання нової лексики [13].

Учні також можуть працювати з інтерактивними вправами, де вони мають змогу застосовувати нові слова в різних контекстах, що сприяє їх запам’ятовуванню та активному використанню. Мультимедійні засоби дозволяють враховувати різні рівні підготовки учнів, забезпечуючи можливості для індивідуального темпу роботи. Це допомагає створити персоналізоване навчання, яке враховує інтереси та потреби кожного учня [14].

Безумовно, на уроках англійської мови рекомендується використовувати мультимедійні засоби для створення міжпредметних зв’язків з іншими освітніми галузями, що дозволяє учням використовувати нові слова в реальних життєвих та навчальних ситуаціях. До прикладу, під час вивчення математики

учням можна показувати відео, які пояснюють нові математичні терміни, такі як «addition» (додавання), «subtraction» (віднімання), «equality» (рівність), «equation» (рівняння), через конкретні приклади та анімації, що буде гарною допомогою для учнів, щоб краще зрозуміти значення цих слів і застосовувати їх у реальних ситуаціях, коли вони, наприклад, будуть рахувати предмети, розв'язувати задачі чи навіть описувати свої дії у класі [30].

Інтеграція з природничою освітньою галуззю під час вивчення англійської мови із застосуванням мультимедійних засобів зможе допомогти дітям вивчати назви тварин, рослин, природних явищ. Вчитель може показати учням відео або анімації, які пояснюють природні явища, такі як погода, сезонні зміни або частини рослини. Під час цього уроку учні можуть вивчати слова та фрази, пов'язані з погодою (sunny – сонячно, rainy – дощова погода, cloudy – хмарно) або частинами рослини (root – корінь, leaf – листок, flower – квітка). Такі мультимедійні матеріали дозволяють учням не лише розширювати свій словниковий запас, але й застосовувати нові слова в реальних ситуаціях, наприклад, описуючи погодні умови або рослини навколо них. Це також допомагає підвищити цікавість до вивчення природи, водночас закріплюючи мовні навички англійської мови [30].

Не викликає жодних сумнівів також те, що включення мультимедійних елементів на уроках англійської мови стимулює уяву та креативність учнів, наприклад, через створення власних мультимедійних проєктів або презентацій, що дозволяє учням застосовувати нову лексику у цікавих та інноваційних формах.

Для цього вчитель може запропонувати учням розробити презентацію на тему, зокрема, «My Dream City» (Моє місто мрії), де вони мають використовувати нові слова, що стосуються архітектури, опису навколишнього середовища, природи, та інфраструктури, такі як «house» (будинок), «park» (парк), «museum» (музей), «trees» (дерева). Використання мультимедійних засобів, таких як відео, зображення та анімації, допомагає учням не лише краще зрозуміти нову лексику, але й виразити свою

креативність, створюючи власні інтерпретації теми [14].

Особливу увагу вчителям варто звернути на використання інтерактивних мультимедійних технологій, таких як навчальні ігри, тести або групові проєкти. Вони можуть краще та швидше зацікавити учнів початкової школи у вивченні англійської мови. Також вони дають можливість учням працювати в команді, обмінюватися ідеями, тим самим активно засвоюючи нову лексику. Вчителі можуть використовувати онлайн-ігри, такі як Kahoot! або Quizizz, для інтерактивного вивчення нової лексики. Учні можуть брати участь в грі, де потрібно вибрати правильне слово, яке відповідає зображенню, або вибрати синоніми/антоніми для нових слів. Це не тільки стимулює інтерес до навчання, а й дає змогу дітям активно використовувати лексику в контексті гри [16].

Використання платформи LearningApps.org дозволяє створювати різноманітні тести, такі як завдання на співвіднесення слів із зображеннями, вибір правильного варіанту або доповнення пропусків у реченнях, що дуже добре допомагає учням закріплювати нову лексику у формі інтерактивних вправ, що також розвиває їх навички вивчення мови через практику [40].

Крім цього, ефективним також є використання таких платформ, як: Padlet або Google Slides, які дають змогу учням працювати в групах над спільними мультимедійними проектами в режимі реального часу [9].

Прикладом завдання на цих ресурсах може бути створювання презентації або інформаційних листівок про певну тему, використовуючи нову лексику та інтерактивні елементи (зображення, відео, текст), завдяки цьому завданню учні вивчають нові слова, застосовуючи їх у творчих завданнях [10].

Не можна залишати поза увагою використання мультимедійних ресурсів, таких як Google Earth. Саме цей ресурс дає змогу провести віртуальні екскурсії, під час яких учні можуть чути та бачити нову лексику, наприклад, назви країн, континентів або природних об’єктів. Це допомагає їм краще усвідомити значення слів через контекст [8].

А також відомий сервіс YouTube, де зберігають різні відеоматеріали, пісні, танці, фрагменти фільмів, мультфільмів, записи онлайн уроків та ін [45].

Завдяки YouTube уроки англійської мови можуть стати набагато цікавішими та різноманітнішими, дозволяючи учням не лише вивчати мову, а й активно взаємодіяти з матеріалом через відео, пісні та інші мультимедійні елементи. Аудіо- та відеоматеріали є чудовим інструментом для покращення вимови, а також для ознайомлення з правильним акцентом і інтонацією. Завдяки прослуховуванню казок, пісень чи дидактичних відео учні можуть більш ефективно сприймати нові слова, чути їх у контексті, що сприяє запам’ятовуванню [10].

Щодо застосування групової або парної роботи, вчителі можуть використовувати інтерактивні дошки для колективної роботи учнів в режимі реального часу. Платформи, як Canva або Miro, дають можливість створювати спільні інтерактивні дошки, на яких учні можуть писати, малювати та додавати мультимедійні елементи. Їх зручно використовувати для створення синонімічних карт, Mindmaps, діаграм, інфографік, хмар слів або асоціативних кущів, де учні пов’язують нові слова з іншими, сприяючи глибшому засвоєнню лексики.

Не менш важливою рекомендацією для ефективного формування лексичної компетентності є підтримка мотивації учнів до навчання. Мультимедійні засоби створюють навчальне середовище, яке заохочує дітей до більш активної участі у процесі.

Завдяки використанню ігор, відео або інтерактивних вправ діти сприймають навчання як захоплюючий процес, а не як рутинне заняття. Ігрові методи навчання допомагають дітям зняти напругу і страх перед новими словами, створюючи більш розслаблену атмосферу, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу [28].

Важливо, що використання мультимедійних засобів дозволяє також зберігати увагу учнів, адже для маленьких дітей важко довго зосереджуватися на традиційних методах навчання. Відео, анімації або захоплюючі інтерактивні ігри роблять уроки цікавими, що значно підвищує активність дітей.

Таким чином, можна зробити висновок, що формування лексичної

компетентності учнів початкової школи є важливою складовою їхнього мовного розвитку, а оскільки початковий етап навчання є базовим для засвоєння мови, важливо використовувати ефективні методи та прийоми, які заохочують учнів до активної діяльності та підтримують їх інтерес до навчання.

Сьогодні мультимедійні засоби стали незамінним інструментом в освітньому процесі, допомагаючи дітям не тільки краще запам’ятовувати слова, а й правильно їх використовувати в різних ситуаціях. Застосування мультимедійних засобів у навчанні дозволяє створити цікаве та інтерактивне середовище, яке сприяє розвитку лексичної компетентності молодших школярів. Крім того, аналіз сучасного стану розвитку інформаційно-комунікаційних технологій доводить, що ми вже маємо достатньо велику бібліотеку різноманітних мультимедійних засобів, які педагоги можуть використовувати під час вивчення іноземної мови в початкових класах.

Під час дослідження, яке спрямоване на формування лексичної компетентності учнів початкової школи за допомогою мультимедійних засобів навчання, для досягнення основної мети нами було використано різноманітні мультимедійні засоби.

У першу чергу, в освітній процес експериментальної групи було інтегровано мультимедійні засоби, такі як відео, аудіо, інтерактивні презентації, навчальні платформи. Після чого було застосовано освітні онлайн-платформ і мобільні додатки, які дозволили учням на практиці закріплювати нову лексику через інтерактивні завдання та ігри. Використовувались платформ на зразок «Baamboozle», «Kahoot!», «Wordwall» та «LearningApps», де учні могли розв’язувати лексичні завдання, проходити тести на знання нових слів, обирати синоніми, антоніми або заповнювати пропуски в текстах (Додаток Ґ).

Неодноразово були організовані навчальні проєкти, в рамках яких учні працювали над створенням мультимедійних презентацій, застосовуючи вивчену лексику. У групах діти розробляли презентації на тему «My favourite character», використовуючи нові слова для опису рис, діяльності, зовнішності персонажа тощо. Такий підхід сприяв глибшому засвоєнню лексики через її практичне

використання (додаток Д).

Застосування мультимедійних засобів у освітньому процесі є важливим фактором у формуванні лексичної компетентності учнів початкової школи. Під час дослідження було розроблено та реалізовано ряд методичних рекомендацій (підготовка педагогів до впровадження інноваційних технологій, інтегрування мультимедійних засобів в освітній процес, створення позитивного емоційного фону, візуалізація навчального матеріалу, створення міжпредметних зв'язків, стимулювання уяви та креативності учнів за допомогою використання навчальних ігор, тестів та вправ), що сприяють ефективному засвоєнню нової лексики. Зокрема, важливу роль відіграло інтегрування мультимедійних засобів, інтерактивні презентації та мобільні додатки, що дозволяють учням закріплювати знання нових слів у контекстах, близьких до реальних ситуацій.

Загалом, впровадження мультимедійних засобів на уроках англійської мови забезпечує інтерактивне, позитивне та ефективне середовище для розвитку лексичної компетентності учнів початкової школи, даючи їм можливість активно залучатись до навчального процесу, практично застосовувати нові знання та отримувати задоволення від навчання.

Отже, для формування лексичної компетентності учнів початкової школи важливим є впровадження новітніх технологій в освітній процес та професійна підготовки вчителів до застосування мультимедійних засобів в освітньому процесі. Використання онлайн інструментів, таких як інтерактивні дошки, навчальні ігри, відео, анімації та мобільні додатки, сприяють створенню позитивного емоційного фону, візуалізації навчального матеріалу, інтеграції міжпредметних зв'язків, стимулювання уяви та креативності молодших школярів. Мультимедійні засоби є потужним інструментом для підвищення ефективності навчання, розвитку когнітивних та мовленнєвих навичок учнів і створення позитивної емоційної атмосфери на уроках. Проте важливо зазначити, що мультимедійні засоби мають доповнювати ефективні методи навчання, створюючи умови для активного засвоєння лексики через слухове та візуальне сприйняття.

2.3. Аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи

Проведена дослідницько-експериментальна робота доводить, що розвиток лексичної компетентності є однією з важливих цілей у початковій школі. У практичній роботі педагогів питання збагачення словникового запасу дітей на уроках англійської мови також залишається першочерговим завданням.

Головна мета роботи була у тому, щоб привернути увагу до цього аспекту, наголошуючи на проблемі формуванні лексичних навичок саме під час цих уроків. Особливу увагу приділено використанню мультимедійних засобів, які відкривають додаткові можливості для інтерактивного й ефективного засвоєння нової лексики. Спостереження свідчать, що досягнення якісних результатів можливе лише за умови регулярної лексичної роботи, яку вчитель проводить систематично, поєднуючи традиційні підходи з інноваційними технологіями, включаючи мультимедіа, що сприяє підвищенню мотивації учнів і кращому закріпленню матеріалу.

Була проведена дослідно-експериментальна робота для підтвердження цієї теорії, яка в основному передбачала перевірку ефективності запропонованих методів, прийомів, засобів для формування лексичної компетентності здобувачів початкової освіти шляхом використання мультимедійних засобів.

Дослідження проводилося в три етапи: констатувальний, формувальний і контрольний.

На першому етапі, констатувальному, була поставлена мета порівняти рівень сформованості лексичної компетентності учнів у контрольній та експериментальній групах до впровадження мультимедійних засобів. Для цього було використано тестування, яке включає завдання на розуміння та правильне використання нових слів, складання речень, знаходження синонімів і антонімів, а також спостереження та ігри.

Для експериментальної групи були впроваджені такі мультимедійні засоби: інтерактивні презентації, що містили візуальні ілюстрації до нових слів;

освітні відеоролики, які демонстрували вживання лексики в реальних ситуаціях; лексичні ігри на платформах, таких як LearningApps Wordwall, Baamboozle, які сприяли закріпленню матеріалу через активну взаємодію; а також аудіозаписи для розвитку навичок слухання та правильного вимовляння слів. Ці засоби були спрямовані на забезпечення багатоканального сприйняття інформації, що підвищувало зацікавленість учнів і допомагало краще засвоювати нову лексику (додаток Д).

Беручи за основу державні вимоги до навчальних досягнень, визначені в освітній програмі, а також вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів, нами розроблено критерії, які визначають рівень сформованості лексичної компетентності молодших школярів. Ці критерії враховують здатність учнів розуміти, використовувати та розширювати свій словниковий запас у різних контекстах. Виділено чотири рівні: початковий, середній, достатній і високий (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Критерії рівнів сформованості лексичної компетентності для школярів початкової школи

Рівень	Критерії сформованості лексичної компетентності	% рівня засвоєння
Початковий	Учень розуміє окремі знайомі слова, але їхній словниковий запас обмежений. Використовує слова з помилками або в неправильному контексті. Здатний повторювати слова за вчителем, але не може самостійно складати речення.	0-25%
Середній	Учень впізнає та правильно розуміє більшість слів із вивчених тем, може складати прості речення з використанням вивченої лексики. Іноді допускає помилки у виборі слів, які не впливають на загальне розуміння.	26-50%

Продовження таблиці 2.6

Достатній	Учень демонструє впевнене знання та використання вивченої лексики в усному та писемному мовленні. Здатний створювати зв'язні речення й короткі тексти з використанням вивчених слів. Може знаходити синоніми, антоніми та пояснювати значення слів.	51-75%
Високий	Учень вільно володіє вивченою лексикою, демонструє здатність до її творчого використання. Використовує слова у складних контекстах і створює детальні усні та письмові висловлювання. Самостійно розширює свій словниковий запас, застосовуючи різноманітні джерела.	76-100%

Перш за все, було поставлено завдання визначити рівень сформованості лексичної компетентності учнів, зокрема їх здатність до розуміння, використання та активного застосування вивчених слів у різних контекстах.

Метою було також з'ясувати, наскільки учні мотивовані до вивчення нової лексики, та чи відповідають їхні мовленнєві здібності вимогам навчальних програм.

Оцінювання рівня сформованості лексичної компетентності здійснювалося на основі спостереження та тестових завдань, які включали вправи на розпізнавання слів, їх правильне використання в реченнях, а також на складання словесних зв'язків, таких як синоніми, антоніми та пояснення значень слів.

Узагальнені результати та порівняльний аналіз рівнів сформованості лексичної компетентності учнів експериментальної та контрольної груп на констатувальному етапі представлені у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Порівняльний аналіз рівнів сформованості лексичної компетентності учнів експериментальної та контрольної груп на констатувальному етапі

Рівень	ЕГ %	КГ %
Високий	12	18
Достатній	28	35
Середній	42	30
Початковий	18	27

Із таблиці видно, що експериментальна та контрольна групи мають схожі результати. У контрольній групі більше учнів з достатнім рівнем, а у експериментальній – середній.

На основі зазначених критеріїв та результатів на формувальному етапі було створено комплекс завдань із використанням мультимедійних засобів, які допомогли підвищити рівень сформованості лексичної компетентності кожного учня з експериментальної групи.

Завдання мали інтерактивний характер, що сприяло підвищенню мотивації учнів та забезпечило покращення рівня засвоєння лексики.

Використання мультимедійних засобів, таких як відео та аудіоматеріали, дозволило учням краще зрозуміти контекст і правильно вживати нові слова у різних ситуаціях.

Крім того, завдяки інтерактивним платформам, учні змогли активно взаємодіяти з навчальним матеріалом, що сприяло більш глибокому запам’ятовуванню лексичних одиниць і їх застосуванню в мовленнєвій діяльності.

Такий підхід забезпечив індивідуалізацію навчання та врахування різних стилів сприйняття інформації, що в свою чергу позитивно вплинуло на досягнення високих результатів у формуванні лексичної компетентності (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Комплекс завдань для формування лексичної компетентності шляхом застосування мультимедійних засобів на різних етапах уроку

Етап уроку	Завдання	Методи та прийоми	Мультимедійні засоби
Введення нової лексики	Перегляд короткого відео або анімації з новими словами та фразами.	Eliciting, завдання на розпізнавання слів або складання речень	Анімації, відео на YouTube, інтерактивні мультимедійні презентації (PowerPoint, Canva)
Формування лексичних знань	Використання інтерактивних карток з новими словами (flashcards)	CCQs (контрольні питання для перевірки розуміння)	Інтерактивні картки на платформах (Quizlet, Anki, WordWall)
Поглиблене закріплення лексики	Виконання завдання виду «правильний/ неправильний» вибір або асоціацію слів.	Drilling (підкріплення через повторення)	Онлайн тести на платформах (Quizizz, Kahoot, Baamboozle)
Активізація лексики	Створення діалогів або історій із використанням нових слів на основі мультимедійних матеріалів.	Work in pairs, groups (робота в парах, групах)	Використання інтерактивних вправ на платформах (Padlet, LearningApps, Wordwall)

Продовження таблиці 2.8

Продовження роботи з лексикою	Рольові ігри за допомогою мультимедійних карток або відеосценаріїв	Role-play (рольові ігри)	Інтерактивні відео та рольові картки на платформах (Google Classroom, Flipgrid, WordWall, Canva)
Перевірка засвоєння лексики	Тестування за допомогою мультимедійних інструментів	Peer review (оцінювання однокласниками)	Тести на Google Forms, Kahoot, Socrative, Wordwall
Застосування лексики у творчості	Створення мультимедійних проєктів або презентацій на задану тему.	Project work (робота над проектами)	Google Slides, Canva, Adobe Spark

У процесі навчання за допомогою мультимедійних засобів важливо оцінювати активність дітей, їхню зацікавленість та мотивацію.

У експериментальній групі учні мали більше можливостей для інтерактивної взаємодії, що призвело до більшої мотивації та глибшого засвоєння лексики.

Також було здійснено індивідуальні спостереження та надавався зворотній зв’язок під час виконання завдань, що дозволило визначити, на яких етапах учні мають труднощі, а які аспекти лексичної компетентності даються їм легше.

Після кожного заняття в експериментальній групі було зроблено короткий моніторинг результатів за допомогою анкет або спостережень, щоб зафіксувати індивідуальні досягнення та труднощі, а також виявити тенденції у засвоєнні матеріалу та адаптувати методику викладання відповідно до

отриманих даних.

Третім та завершальним кроком дослідження був контрольний етап, що передбачав проведення зрізу результатів обох груп та перевірка ефективності запропонованих методичних рекомендацій для формування лексичної компетентності учнів початкової школи засобами мультимедіа.

Загальні принципи проведення контрольного етапу, що були застосовані в дослідженні, включають використання мультимедійних інструментів у завданнях, щоб заохотити учнів активно працювати та перевірки знань через цікаві та сучасні методи. Крім того, надано індивідуальний зворотний зв'язок учням, вказуючи на досягнення та області для поліпшення, щоб забезпечити подальший розвиток лексичної компетентності.

Для перевірки та порівняння результатів формування лексичної компетентності учнів експериментальної та контрольної груп, було запропоновано творче завдання, в якому учні мали створити мультимедійний проєкту на тему «My Favorite Story».

Метою цього контрольного завдання було оцінити рівень лексичної компетентності учнів через творчий процес використання вивчених слів і фраз у різних контекстах, а також перевірити здатність учнів застосовувати мультимедійні засоби для вираження своїх думок та ідей.

Завдання та інструкції, які учні мали виконати, включали в себе:

– описати головних героїв, їхні пригоди, обставини та місце подій;

– використовувати не менше 10 нових слів або фраз, вивчених на уроках;

– завершити проєкт коротким відео або анімацією (за бажанням) про те, як ці герої вирішують проблему або отримують перемогу;

– кожен учень мав представити свій проєкт у класі, розповідаючи, які слова вони використали та пояснити, чому вибрали саме ці слова.

Результати виконання контрольного завдання та відповіді учнів експериментальної та контрольної групи згідно з критеріями поданими у таблиці 2.6, були зібрані та узагальнені (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Порівняльний аналіз рівнів сформованості лексичної компетентності учнів експериментальної та контрольної груп на контрольному етапі

Рівень	ЕГ %	КГ %
Високий	20	16
Достатній	36	35
Середній	34	32
Початковий	10	27

Фінальні результати дослідження доводять, що експериментальна група показала позитивний прогрес у високому (+8%) та достатньому (+8%) рівнях. Це свідчить про те, що використання мультимедійних засобів сприяло підвищенню рівня лексичної компетентності в учнів. Зниження на середньому рівні (-8%) і початковому рівні (-8%) може бути пов’язане з тим, що учні, які вже досягли середнього рівня, потребують більш складних завдань для подальшого розвитку. У експериментальній групі лише 10% учнів залишилися на початковому рівні, що значно менше порівняно з 27% у контрольній групі. Це вказує на те, що мультимедійні засоби допомогли учням краще засвоїти лексичний матеріал, знижуючи кількість учнів з початковим рівнем.

Таким чином, застосування запропоновані форми, методи та прийоми з використанням мультимедійних засобів позитивно вплинули на результативність експериментальної групи, що підтверджується кращими показниками у порівнянні з констатувальним і контрольним зрізом сформованості лексичної компетентності учнів початкових класів. Реалізація мультимедійних засобів у навчальному процесі експериментальної групи сприяла більш активному засвоєнню лексики, поліпшенню лексичної компетентності та більшій мотивації учнів до навчання. Це дозволило ефективніше формувати лексичну компетентність, порівняно з традиційними методами, що підтверджується підвищенням результатів в експериментальній групі.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено теоретичний аналіз та узагальнення проблеми формування лексичної компетентності молодших школярів на уроках англійської мови шляхом застосування мультимедійних технологій навчання, який став основою для розробки практичних рекомендацій для вчителів початкових класів. Результати експериментального дослідження підтвердили досягнення основної мети роботи та стали основою для формулювання важливих висновків:

1. У контексті Нової української школи (НУШ), компетентність розглядається як інтеграція знань, навичок і особистих якостей, що дозволяє успішно виконувати професійні та навчальні завдання. Однією з ключових компетентностей є спілкування іноземними мовами, що підкреслює важливість мовленнєвої діяльності та здатності до міжкультурного діалогу. Лексична компетентність, як складова мовленнєвої компетентності, охоплює знання та правильне використання слів у різноманітних ситуаціях спілкування. Вона включає як активний, так і пасивний словниковий запас. Розвиток лексичної компетентності передбачає здатність адекватно обирати лексичні елементи відповідно до комунікативних завдань і контексту, розуміти значення слів, їх семантичних відтінків та здатність застосовувати їх у різних ситуаціях.

2. Було охарактеризовано особливості формування лексичної компетентності молодших школярів на уроках англійської мови. Проаналізовано та доведено, що цей важливий етап у процесі вивчення іноземної мови включає не лише засвоєння окремих слів, але й розвиток навичок та їх використання в різноманітних мовленнєвих ситуаціях. Враховуючи вікові та психологічні особливості учнів, а також обмежений словниковий запас, важливо поетапно застосовувати інтерактивні та ігрові методи навчання та мультимедійні засоби, Використання асоціативних методик, що базуються на яскравих візуальних образах, жестових підказках та

ситуаційних ролях, відповідають їхнім пізнавальним потребам, сприяють кращому запам’ятовуванню та активному застосуванню нової лексики. Доведено, що застосування мультимедійних засобів в освітньому процесі початкової школи під час вивчення англійської мови є необхідним кроком до модернізації освіти.

3. Проаналізовано та запропоновано різні форми та методи аналізу рівнів сформованості лексичної компетентності молодших школярів. Для усного мовлення важливо враховувати такі критерії, як: багатство словникового запасу, правильність побудови речень, змістовність висловлювань, активність учня в спілкуванні та здатність підбирати слова відповідно до ситуації. Для аналізу письмових навичок застосовуються завдання, що оцінюють вміння відтворювати текст, складати описи чи есе, а також використовувати граматичні конструкції та нові слова в контексті. Це дає змогу оцінити рівень сформованості монологічного мовлення та здатність учня передавати інформацію в письмовій формі.

Завдяки використанню різних завдань (опис малюнків, рольові ігри, діалоги) та критеріїв оцінки (від активності учня до точності граматики) можна побудувати комплексну картину рівня лексичної компетентності учнів. У підсумку, ефективне оцінювання лексичної компетентності дозволяє вчителю визначити, на яких етапах розвитку знаходяться учні, виявити слабкі місця і надати відповідні рекомендації для подальшого розвитку мовних навичок.

4. Розроблено методичні рекомендації для формування лексичної компетентності учнів початкової школи за допомогою мультимедійних засобів. Наголошено, що інтеграція сучасних технологій у освітній процес є надзвичайно важливим фактором для розвитку мовленнєвих і когнітивних навичок учнів. Мультимедійні засоби дозволяють створювати позитивний емоційний фон, підвищувати мотивацію до навчання, стимулювати уяву та креативність молодших школярів, наочно демонструвати нову лексику, роблячи навчання більш інтерактивним і захоплюючим, що особливо важливо для учнів, які краще сприймають інформацію через візуальні та слухові

стимули. Крім того, інтеграція мультимедійних засобів також сприяє розвитку міжпредметних зв’язків, що дозволяє використовувати нову лексику в реальних життєвих ситуаціях, забезпечуючи глибше засвоєння матеріалу.

Результати експериментального дослідження засвідчили, що рівень сформованості лексичної компетентності в експериментальних групах підвищився на 16%, а у контрольної – всього на 5%, тобто рівень розвитку мовлення в експериментальних класах вищий, ніж у контрольних. У експериментальній групі лише 10% учнів залишилися на початковому рівні, що значно менше порівняно з 27% у контрольній групі. Це вказує на те, що мультимедійні засоби допомогли учням краще засвоїти лексичний матеріал, знижуючи кількість учнів з початковим рівнем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамович С. Д. Мовленнєва комунікація : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.

2. Академічний тлумачний словник української мови / редкол.: І. Білодід та ін. Київ : Наук. думка, 1980. Т. 11. 799 с.

3. Бех П. О., Биркун Л. В. Концепція викладання іноземних мов в Україні. *Іноземні мови*. 1996. № 2. С. 3–8.

4. Бобошко Т. М. Діалогічне мовлення як предмет лінгвістичних досліджень. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2012. Вип. 62. С. 191–194.

5. Богуш А М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови : підручник. Київ : Вища школа, 2007. 542 с.

6. Вашуленко М. С. Компетентнісний підхід до перевірки мовних і мовленнєвих знань молодших школярів. *Початкова школа*. 2009. № 1. С. 16–17.

7. Вашуленко М. С. Методика навчання української мови в початковій школі : навч. посіб. Київ : Літера ЛТД, 2011. 364 с.

8. Вільно-завантажувана програма компанії Google що відображає віртуальний глобус. Google Earth. URL: https://earth.google.com

9. Віртуальна дошка, на якій можна розміщувати текстові нотатки, зображення, фотографії Padlet. URL: https://padlet.com

10. Воронова Н. С.Мультимедійні засоби в освіті. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. Вип. 65. С. 21–25.

11. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України*. 2008. № 3. С. 23–30.

12. Дементієвська Н. П., Морзе Н. В. Комп’ютерні технології для

розвитку учнів та вчителів : зб. наук. праць / упоряд. та відп. ред. В. Ю. Биков, Київ : Атіка, 2005. 272 с.

13. Дементієвська Н. П. Вчимося самі, вчимо інших. *Вісник програм шкільних обмінів*. 2004. № 21. С. 5–8.

14. Зінов'єва Л. О. English Різнорівневі лексичні тести та завдання 1-4 класи : довідник-тренажер. Київ : УЛА, 2021. 80 с.

15. Зязюн І. А. Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2005. Вип. 25. С. 13–18.

16. Ігрова навчальна платформа, що використовується в класі в школах та інших навчальних закладах Kahoot!. URL: https://kahoot.com/?utm_name=controller_app&utm_source=controller&utm_campaign=controller_app&utm_medium=link

17. Навчальні програми для 1-4 класів. URL: https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv

18. Калініна Л. В. Формування методичної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови під час професійної підготовки у мовному ВНЗ. *Вісник Житомирського державного університету*. 2016. Вип. 4. С. 36–40.

19. Капущак Б. Б. Діалогічне мовлення : доповідь. URL: https://mpl.com.ua/wp-content/uploads/D_alog_chne-movlennya.pdf

20. Качурівський В. О., Качурівська Г. М. Застосування google forms для моніторингу навчальних досягнень студентів. *Інформаційні технології та Інтернет у навчальному процесі та наукових дослідженнях*. 2022. Вип. 3. С. 182–184.

21. Кивлюк О. П. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в системі навчальних дисциплін початкової школи. *Початкова школа*. 2004. № 4. С. 34–35.

22. Коломінова О. О. Формування англомовної лексичної компетенції у молодших школярів. *Іноземні мови*. 2005. № 2. С. 48–51.

23. Корсун І. В. Компетенція та компетентність: закордонний досвід.

Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. 2023. № 1. С. 45–51.

24. Костікова І. І. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов засобами інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. … канд. пед. наук : 13.00.04. Харків, 2009. 38 с.

25. Кучай О. В. Концептуальні засади підготовки майбутніх учителів засобами мультимедійних технологій : навч. посіб. Черкаси : видавець Чабаненко Ю. А., 2014. 61 с.

26. Мазайкіна І. О. Формування готовності майбутніх учителів до застосування особистісно орієнтованих педагогічних технологій навчання іноземних мов у професійній діяльності : автореф. дис. … канд. пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2018. 23 с.

27. Максименко С. Д., Терлецька Л. Г., Главник О. П. Пам’ять дитини : психол. інструментарій. Київ : Главник, 2004. 112 с.

28. Морзе Н. В. Як навчати вчителів, щоб комп’ютерні технології перестали бути дивом у навчанні? *Комп’ютер у школі та сім’ї*. 2010. № 6. С. 10–14.

29. Морзе Н. В., Дементієвська Н. П. *Intel®Навчання для майбутнього : зб. наук. праць*. Київ : Видавнича група BHV, 2004. 416 с.

30. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання : навч. посіб / за заг ред. Ю. О. Жук та ін. Київ : Педагогічна думка, 2012. 112 с.

31. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

32. Нова українська школа. Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/tag/nova-ukrainska-shkola?&type=all&tag=nova-ukrainska-shkola

33. Онлайн тест на рівень англійської мови. URL: https://numberone.od.ua/test-english/

34. Опитування для учнів в Google Forms. URL: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfKd_jrcknHtdHsbeBpl86-

eVxXYOHUYtEGLJtxkWGpPgYaHQ/viewform?usp=sf_link

35. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/pochatkova/vymogy-do-kontorlyu-ta-otsinyuvannya.pdf

36. Павленко В. В. Становлення та розвиток ідеї розвивального навчання. Історико-педагогічні дослідження в Україні: стан, проблеми, перспективи : матеріали міжвуз. наук.- практ. конф. аспірантів та молодих учених (Хмельницький, 18 жовт. 2012 р.). Хмельницький, 2012. С. 164–174.

37. Пентилюк М. І. Типологія уроків у контексті сучасної лінгводидактики. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 2. С. 65–78.

38. Пироженко Ю. А. Використання мультимедійних технологій в освіті. *Науковий вісник УМО*. Електронне науково-практичне видання. 2018. № 5.URL: http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/vydannya/visnyk_umo/ekonomika/V_5/Пироженко.pdf

39. Пішта П. Я. Методика перевірки лексичної компетентності. *Формування інноваційних педагогічних технологій в умовах сьогодення* : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 17-18 червня 2022 р.). Одеса, 2022. С. 20–53.

40. Платформа для створення інтерактивних вправ LearningApps. URL: https://learningapps.org

41. Полєвікова О. Б. Особливості дослідження дитячого словника. *Наука і освіта*. 2011. № 8. С. 109–111.

42. Полянічко О. Д. Компоненти змісту лексичної компетентності майбутніх учителів історії. *Закарпатські філологічні студії*. 2020. Вип 13. Т. 2. С. 143–146.

43. Пономарьова К. І. Реалізація компетентнісного підходу в навчанні молодших школярів української мови. *Початкова школа*. 2010. № 12. С. 49–52.

44. Пономарьова К. І. Розвиток зв’язного мовлення учнів 1-2 класів. *Початкова школа*. 2007. № 2. С. 3–7.

45. Популярний відеохостинг, що надає послуги розміщення відеоматеріалів. URL: https://www.youtube.com

46. Рібцун Ю. В. Психомовленнєвий розвиток дітей раннього віку: теорія і практика. *Дошкільне виховання*. 2024. № 1. С. 3–9.

47. Рібцун Ю. В. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток : навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2020. 263 с.

48. Рібцун Ю. В. Формування та розвиток фонетико-фонематичної компетентності мовлення у дітей дошкільного віку. *Логопед*. 2012. № 10. С. 2–7.

49. Синиця І. О. Психологія усного мовлення учнів в 4-8 класах : монолог. Київ : Радянська школа, 1974. 207 с.

50. Словник іншомовних слів / уклад.: О. С. Мельничук. Київ : Головна редакція Української Радянської Енциклопедії, 1974. 865 с.

51. Сучасні засоби ікт підтримки інклюзивного навчання : навч. посіб./ за заг. Ю. Г Носенко та ін. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.

52. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / редкол.: Н. Г. Ничкало та ін. Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2015. 471 с.

53. Сяська Н. В. Методичні рекомендації щодо формування англомовної лексичної компетентності майбутніх учителів засобами автентичних поетичних текстів : дис. … канд. пед. наук : 13.00.02 / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. Рівне, 2014. 280 с.

54. Хрипун Д. М. Формування словникового запасу в процесі онтогенетичного розвитку дитини. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 57. С. 227–231.

55. Швачич Г. Г. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології : навч. посіб. Дніпро : НМетАУ, 2017. 230 с.

56. Antonenko O. V. Professional training of foreign language teachers in the context of moderation of higher education in the Czech Republic. *Problems and prospects of forming a national humanitarian and technical elite* : zb. nauk. pr.

Kharkiv : NTU «KHPI», 2015. Vyp. 43. S. 70–76.

57. Arifin M. A. Competence, Competency, and Competencies: A Misunderstanding in Theory and Practice for Future Reference. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 2021. Vol. 11, № 9. P. 755–764.

58. Bachman L. F. Fundamental considerations in language testing. Oxford : Oxford University Press, 1990. 408 p.

59. Britannica Dictionary. URL: https://www.britannica.com/dictionary

60. Carter R., Mccarthy M. Vocabulary and Language Teaching. London : Routledge, 1988. 254 p.

61. Hnatyk K. B. Pedagogical conditions of development of professional potential of future foreign language teachers in the process of their professional training. *Pedagogy and Education Management Review*. 2014. № 1. P. 66–73.

62. Homonyuk O. M. The personal aspect of the future teacher's activity as a way of self-development and self-realisation. *Personal aspect of the future teacher - a way of his self-development and self-realization* : zb. nauk. pr. Khmelnytskyy: NADPSU, 2016. P. 66–74.

63. Kichula M. Y. The development of creative and pedagogical aspects in the process of medical students training : monograph. Latvia : Baltija Publishing, 2018. P. 410–428.

64. Kosovych O. V., Sokol M. O. Linguo-didactic aspect of formation of the professionally-oriented lexical competence of students of the specialty «Jurisprudence». *Journal «ScienceRise: Pedagogical Education»*. 2020. Vol. 35. № 2. P. 4–7.

65. Lewis M. The Lexical Approach. London : Language Teaching Publications. 1993. 213 p.

66. Malykhin O. V., Hrytsenko I. S. Theoretical bases of realization of the competence approach in the organization of the self-sustained educational activity of students of philological specialties : monohrafiya. Kyiv : NUBiP, 2016. 489 s.

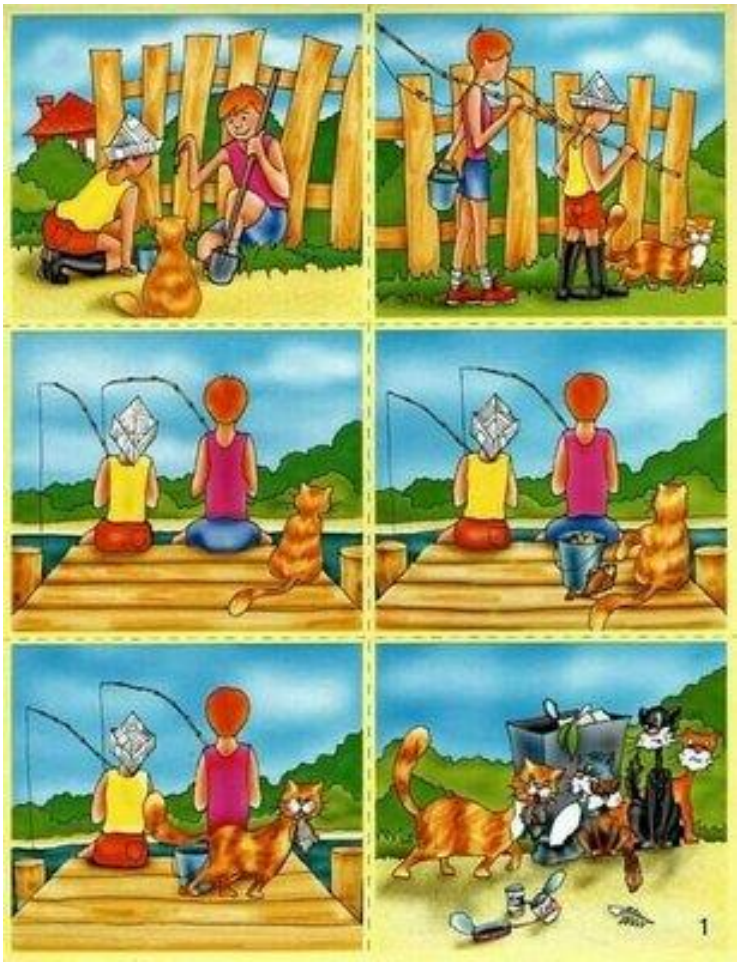
67. Sadiku L. M. The Importance of Four Skills Reading, Speaking,

Writing, Listening in a Lesson Hour. *European Journal of Language and Literature Studies*. 2015. Vol. 1. № 1. P. 29–31.

ДОДАТКИ

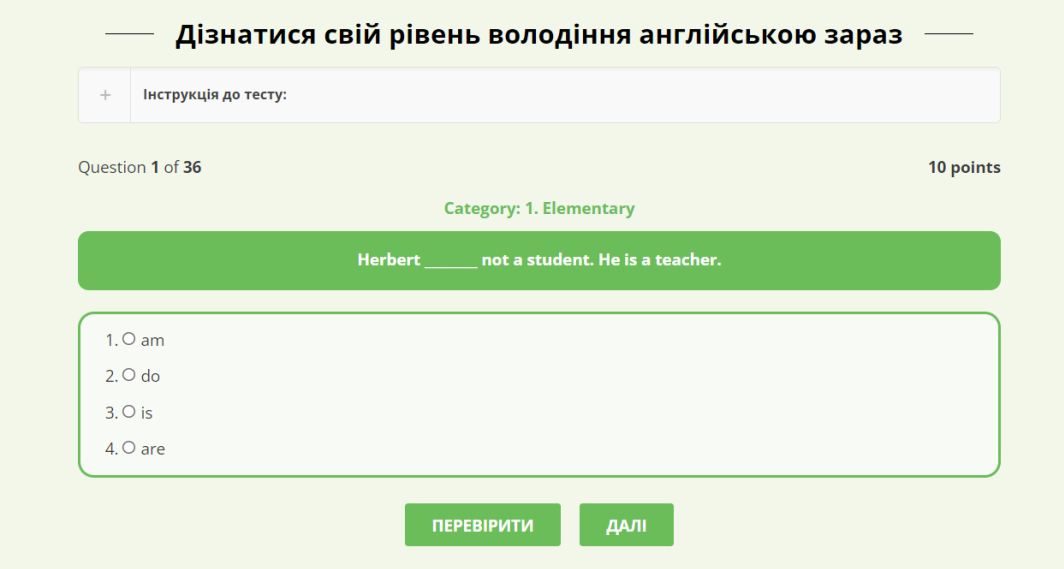
Додаток А

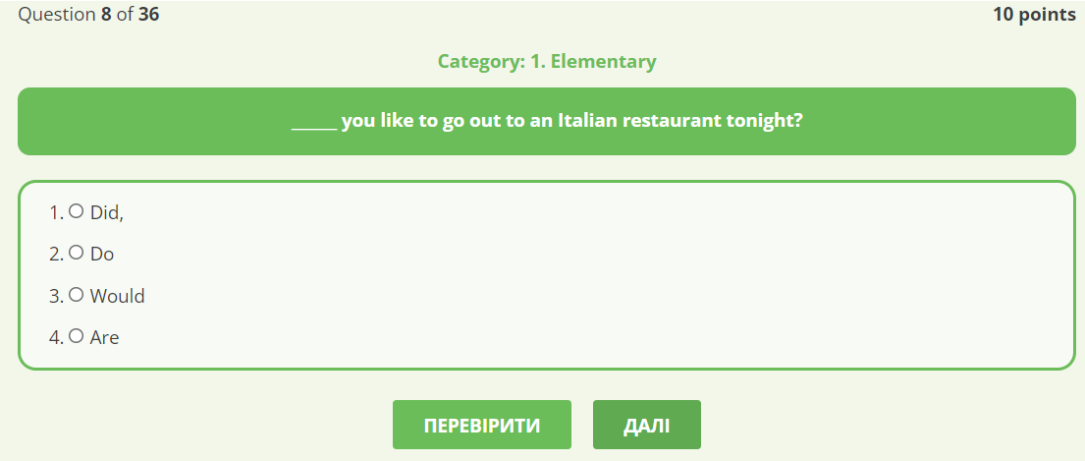
Серія ілюстрацій, що відтворюють послідовність подій для усного аналізу мовлення школярів

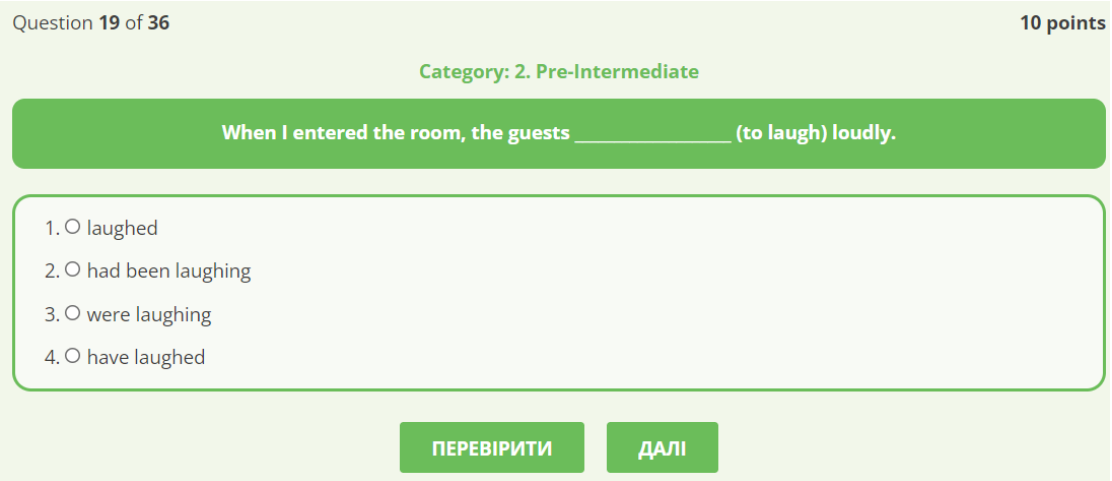

Додаток Б

Приклад питань з онлайн тесту на визначення рівня англійської мови

ДОДАТОК В

Приклади інтерактивних завдань, які використовувалися для перевірки сформованості лексичної компетентності учнів початкової школи на уроках англійської мови

ЗАПИТАННЯ №1 на встановлення відповідності Балів: 2%

Write the names of the things in the pictures.

1

2

А trousers

Б monument

В scarf

Г compass

ЗАПИТАННЯ №2 на встановлення відповідності Балів: 4%

Match and write

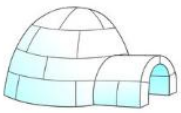
1 It is summer. It is hot and sunny.	А He is wearing gloves
2 It is 10 o`clock. I am going to sleep	Б I am wearing a T-shirt and shorts
3 It is spring. It is chilly and windy	В I am wearing pyjamas.
4 It is winter. It is frosty.	Г She is wearing jeans and a jacket.

Places to live

Match the word to the picture.

9 items remaining

caravan | tent | igloo | house | camper van | castle | farm | hotel | apartment

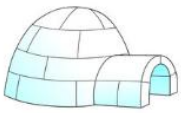

Places to live

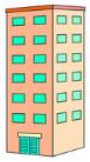
Match the word to the picture.

9 items remaining

caravan | tent | igloo | house | camper van | castle | farm | hotel | apartment

Everyday objects 1

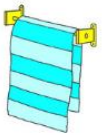
Match the word to the picture.

12 items remaining

bucket | toothpaste | towel | brush | torch | comb | tin | lightbulb | soap | batteries | camera | toothbrush

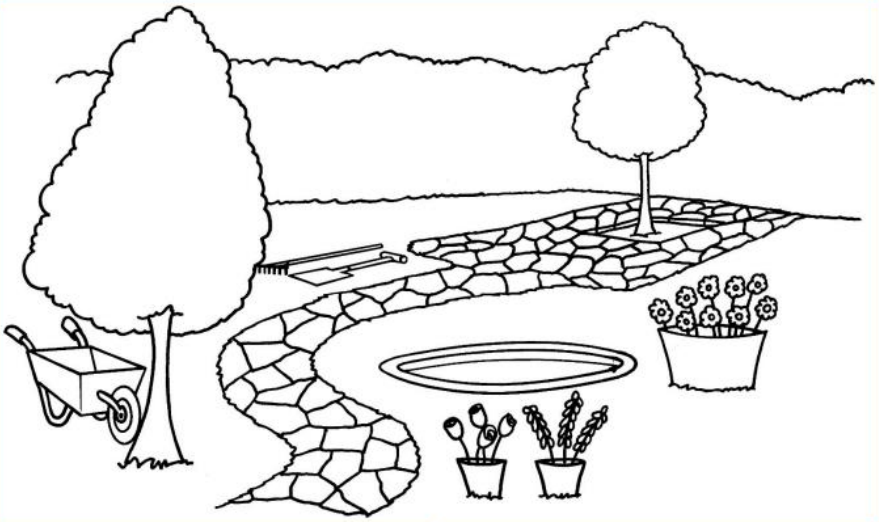

Read and colour!

Read the sentences and colour the picture.

Colour the trees green and brown.	Colour the path grey.
Colour the wheelbarrow red.	Colour the pond blue.
Colour the rake and spade black.	Colour the flowerpots orange.
Colour the flowers yellow, pink and purple.	

ДОДАТОК Г

Приклад використання Google Forms для моніторингу навчальних досягнень студентів

Let's take a test and revise your knowledge for sure! 🥳

valeria.dupliy666@gmail.com Сменить аккаунт

Совместный доступ отсутствует

*Обязательный вопрос

I ___ a pupil. * 1 балл

- is
- am
- are

He ___ cats * 1 балл

- like
- laiks
- likes

My name ___ Jerry * 1 балл

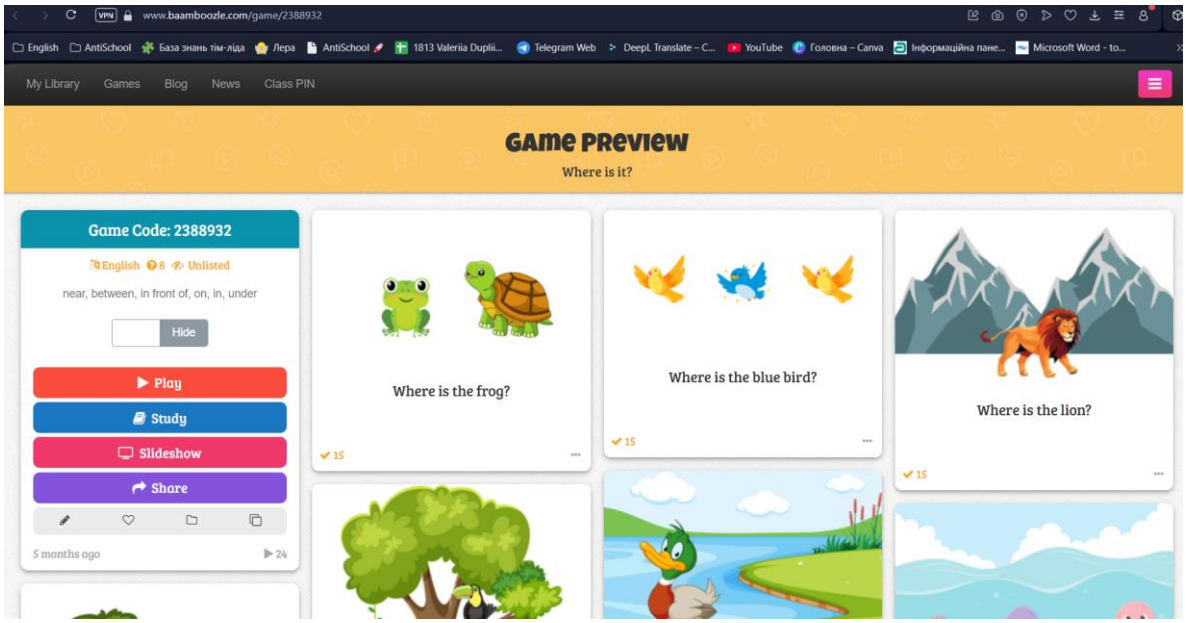

- is
- be
- am

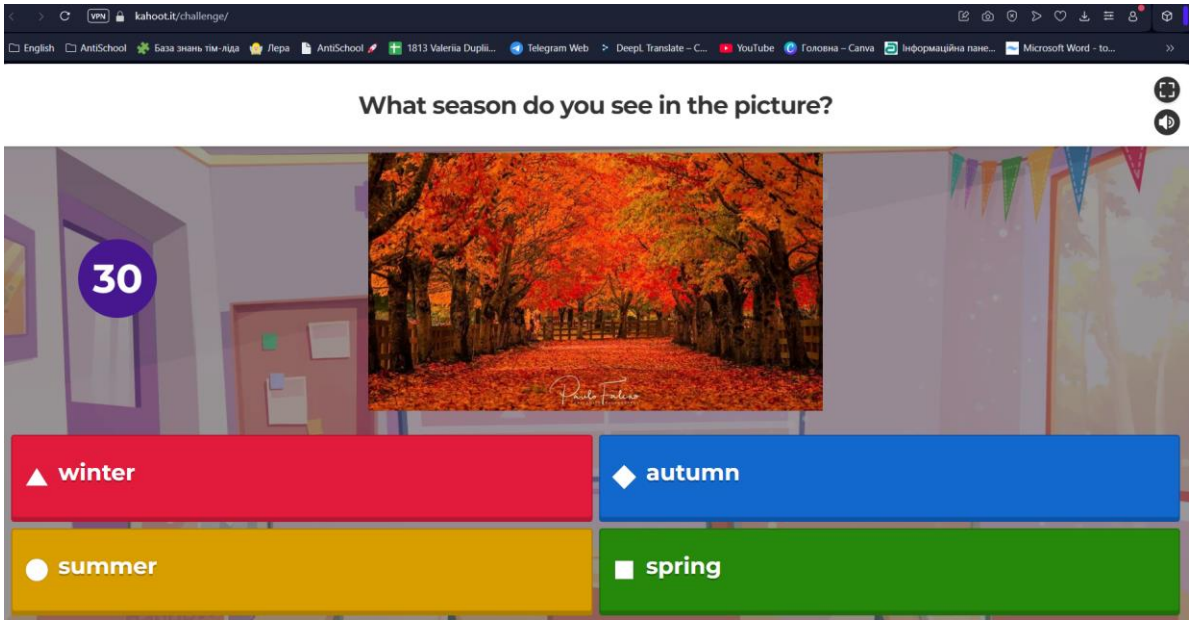
ДОДАТОК Д

Мультимедійні засоби використані в експериментальній групі

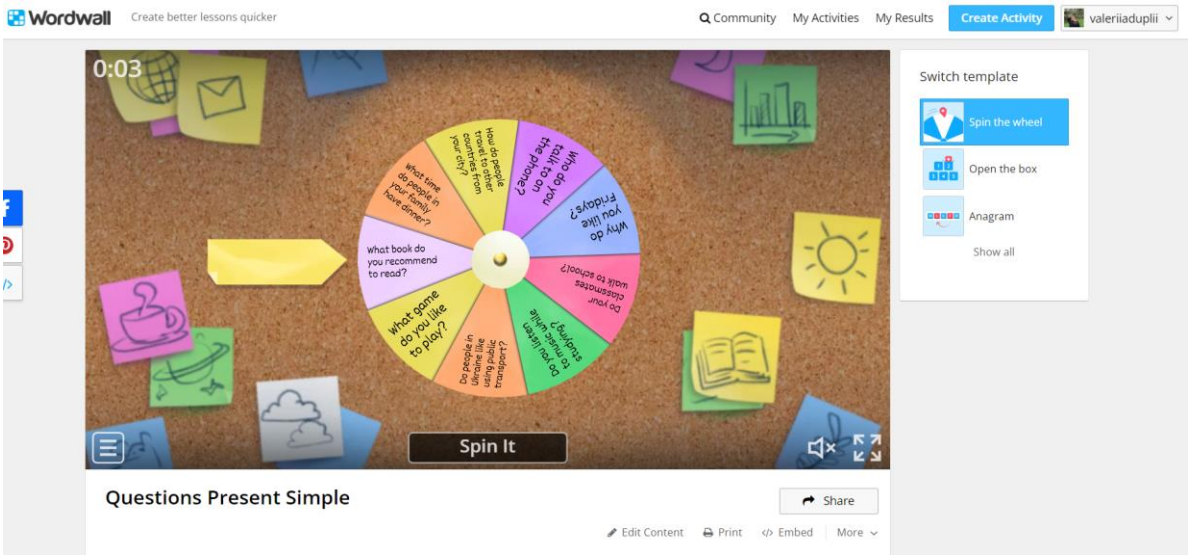
Для відпрацювання прийменників було використано інтерактивний ресурс «Baamboozle», в якому учні грали в командах та відповідали на питання.

Для повторення та узагальнення вивченої лексики було використано ігрову плафторму «Kahoot!», де учні самостійно відповідали на питання, одразу отримуючи правильні відповіді та відповідні бали.

Для розвитку монологічного мовлення та повторення граматичної теми Present Simple було розроблено та використано ряд питань на онлайн ресурсі «Wordwall». Учні крутили колесо з питаннями та по черзі відповідали на них, використовуючи лексику та граматику, яку вони вивчали.

У «LearningApps» було створено низку завдань на встановлення відповідності, відпрацювання граматики. Учні працювали в парах, з'єднували картинки з відповідними реченнями та робили діалоги з вивченими фразами та питаннями.

